

OTB-5/2011.
(OTB-31/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának**
2011. május 17-én, kedden, 15 óra 38 perckor
a Képviselői Irodaház I. emelet III. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita. Magyarország innováció-politikájáról szóló H/2865. számú határozati javaslat</i>	5
<i>Dr. Szekeres Imre (MSZP) szóbeli előterjesztése</i>	5
<i>Dr. Cséfalvay Zoltán nemzetgazdasági minisztériumi államtitkár reagálása</i>	6
<i>Kérdések, hozzászólások, reagálások</i>	9
<i>Szavazás a tárgysorozatba-vételről</i>	12
<i>A sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása, nevelése</i>	13
<i>A meghívott vendégek előadásai</i>	13
<i>Czeizel Barbara, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ vezetője</i>	13
<i>Nagy Gyöngyi Mária (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)</i>	22
<i>Dudás Zoltán (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)</i>	26
<i>Dr. Pászthy Bea (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)</i>	27
<i>Dr. Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa</i>	29
<i>Hozzászólások, észrevételek, reagálások</i>	31
<i>Egyebek</i>	43

Napirendi javaslat

1. Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita:
Magyarország innováció-politikájáról szóló határozati javaslat (H/2865. szám)
(Mesterházy Attila és dr. Szekeres Imre (MSZP) képviselők önálló indítványa)
2. A sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása, nevelése
Előadók:
Dr. Pászthy Bea gyermekpszichiáter (NEFMI, szakértő)
Dr. Gloviczki Zoltán helyettes államtitkár (NEFMI)
Dudás Zoltán főosztályvezető (NEFMI)
Czeizel Barbara, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ intézményvezetője
Dr. Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Pokorni Zoltán** (Fidesz), a bizottság elnöke

Dr. Pósn László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Osztoykán Ágnes (LMP), a bizottság alelnöke
Demeter Zoltán (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz)
Pánczél Károly (Fidesz)
Pichler Imre László (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz)
Sági István (Fidesz)
Dr. Hiller István (MSZP)
Dr. Sós Tamás (MSZP)
Dúró Dóra (Jobbik)
Farkas Gergely (Jobbik)
Ferenczi Gábor (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Brájer Éva (Fidesz) dr. Hoppál Péternek (Fidesz)
Cseresnyés Péter (Fidesz) Pánczél Károlynak (Fidesz)
Kőszegi Zoltán (Fidesz) Sági Istvánnak (Fidesz)
Michl József (KDNP) Demeter Zoltánnak (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászóló

Dr. Cséfalvay Zoltán, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára
Dr. Czomba Sándor, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára
Dr. Szekeres Imre (MSZP)
Czeizel Barbara, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ intézményvezetője
Dr. Gloviczki Zoltán helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Nagy Gyöngyi Mária főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Dudás Zoltán főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Dr. Pászthy Bea gyermekpszichológus (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Dr. Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa
Kósa Ádám európai parlamenti képviselő
Keszei Sándor (Magyarországi Szülők Országos Egyesülete)
Horváth Péter (ELTE gyógypedagógiai kar)

(Az ülés kezdetének időpontja: 15 óra 38 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

POKORNI ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntök mindenkit. Úgy látom, hogy a bizottságunk határozatképes. Két napirendi pontot küldtünk ki írásban, az első Mesterházy Attila és Szekeres Imre képviselőtársaink javaslata, amelynek címe Magyarország innováció-politikájáról szóló határozati javaslat. A második napirendipont-javaslatunk a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása, nevelése kérdésének áttekintése. A Nemzeti Erőforrás Minisztérium államtitkárait, Szócska Miklós államtitkár urat, Hoffmann Rózsa államtitkár asszonyt kértem meg, hogy küldjenek szakértőt a kérdés áttekintésére, valamint Czeizel Barbarát és Aáry-Tamás Lajost kértem, hogy legyenek a segítségünkre ennek az áttekintésében. A harmadik napirendi pont az egyebek.

Kérdezem, hogy van-e valakinek a napirenddel kapcsolatban észrevétele, javaslata. *(Nincs jelzés.)* Nem látok jelzést. Akkor szavazhatunk a napirendről. Kérem, hogy aki egyetért a napirenddel, az most szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm. Aki ellene van? *(Nincs jelzés.)* Aki tartózkodott? *(Nincs jelzés.)* Egyhangúlag támogattuk a napirendet.

Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita. Magyarország innováció-politikájáról szóló H/2865. számú határozati javaslat

Szekeres Imre képviselőtársunk az előterjesztők nevében itt van. Parancsolj!

Dr. Szekeres Imre (MSZP) szóbeli előterjesztése

DR. SZEKERES IMRE (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! A határozati javaslatnak az a célja, hogy hosszú távra rögzítse a Magyar Országgyűlés, hogy az innovációban milyen célokat és elveket tart fontosnak. Ez azért fontos, mert nem lehet kitenni kormányzati ciklusok változásainak ezt a folyamatot. A magyar műszaki, természettudományos kutatásokban, fejlesztésekben mind az alap, mind az alkalmazott, mind a fejlesztő kutatásoknál az átfutási idő 5,5-7,5 év között van. Tehát egy ma hozott döntés kihatása legalább egy évtizedre meghatározza azokat a folyamatokat, amelyekben a technológiai megújulás végigmehet.

Azt kérjük a bizottságtól, az előterjesztők nevében kérem, hogy vegye tárgysorozatba és nyissa meg róla a vitát a Magyar Országgyűlésben.

Nagyon pontosan körülhatároltuk a műfaját, országgyűlési határozat, mert teljes mértékig a kormány kompetenciája annak meghatározása, hogy ezt milyen eszközökkel, milyen módszerekkel és milyen technikával kívánja megvalósítani.

De ami miatt ezt a javaslatot tesszük, az az elmúlt egy év tapasztalatain alapul, mert elindult 2002-2003-ban egy lassú folyamat, amelynek a során három jelentős változás következett be a magyar innovációs rendszerben. Az egyik a ráfordítások megnövekedése, ez 2009-re elérte a GDP 1,15 százalékát, és sajnos, ez az elmúlt egy évben lement 0,9 százalékra, nem csupán a zárolások és a befagyasztások miatt, hanem az alapszámokat is tekintve. Másrészt létrejött az elmúlt néhány évben egy összekapcsolódás a vállalati innováció és az állami támogatási rendszer között, ami Európában is példamutató volt. Ennek az volt a filozófiája, hogy ha egy forintot egy vállalat innovációra fordít, akkor az állam egy forintot mellétesz.

Ez a rendszer egyébként biztosította magának a céloknak is egy eredményorientált, termelést és szolgáltatást biztosító innovációs folyamatnak a végigvitelét. Harmadrészt pedig azért van szükség hosszú távú elvek és célok rögzítésére, hogy minél áttekinthetőbb és kiszámíthatóbb legyen ez a folyamat. Maradva ennél az időrendi példánál, amit említettem önöknek, mondjuk egy gyógyszerkutatásban mire mondjuk egymillió molekulából eljutnak

ahhoz az egyhez, amelyet hasznosítani lehet, nem csupán rendkívül sok idő telik el, hanem rendkívül sok anyagi erőforrásra is szükség van.

Tisztelt Bizottság! Tehát az a javaslatunk, hogy hosszú távú elveket és célokat határozzon meg a Magyar Országgyűlés, a kormány kompetenciája legyen ezeknek a megvalósítása, és természetesen az előterjesztők nevében mondom, hogy nyitottak vagyunk a vitában is arra, hogy ha bármilyen érdemi és tartalmi javaslat van az elveket és célokat illetően, azt természetesen elfogadjuk, függetlenül attól, hogy éppen kormánypárti vagy ellenzéki ez a javaslat. Elnök úr, köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm az előterjesztő nevében szóló Szekeres Imrének. Cséfalvay Zoltán államtitkár urat köszöntöm, illetve dr. Nikodémusz Antal főosztályvezető urat az innovációs főosztály részéről.

Államtitkár úr, parancsoljon!

Dr. Cséfalvay Zoltán nemzetgazdasági minisztériumi államtitkár reagálása

DR. CSÉFALVAY ZOLTÁN nemzetgazdasági minisztériumi államtitkár: Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Röviden, nagyon tömören egy mondatban, utána azért részletesebben is. Tehát én úgy gondolom, és a minisztérium is úgy gondolja, hogy ennek a határozati javaslatnak a tárgysorozatba-vételét nem támogatja.

Ennek többfajta oka is van. Rögtön mondom a legelsőt. Tehát az, hogy megfogalmazunk bizonyos elveket, amelyeknek semmi gyökere nincsen, az nem vezet sehová sem, tehát abból nem lehet igazán egy stratégiát felépíteni, és nem lehet igazából hosszú távú K+F fejlesztéssel foglalkozni.

De hadd tegyem hozzá, hogy azért ezen a területen is, mint oly sok területen, a kormány egy rettentően tragikus helyzetet örökölt. Örököltünk egy olyan intézményrendszert, ami egyszerűen, most nem akarok jelzőket hozzátenni, de ez egy katasztrófa intézményrendszer. Ez az NKTH, szerintem mindenki ismeri, egy olyan intézményrendszer, ahol a stratégiaalkotás, programalkotás, programozás, pályázatkíírás eldöntése, finanszírozás, ellenőrzés egy helyen volt. Egyébként az, hogy a felelőségeknek ilyen összekeveredése egy intézményben volt, ez önmagában – ha szabad így fogalmaznom – felhívás a keringőre és a korrupcióra. Nem véletlen, hogy jó néhány korrupciós eset is kiesett innen. De maga intézményi probléma és stratégiai probléma volt – ha már egyszer erről beszélünk – az intézmény működésével, nem lehet, hogy az az ember egyébként, aki kiírja a pályázatot, és utána a pályázatot lebonyolítja, majd utána ő írja alá a teljesítésigazolást, majd ő írja alá az utalványozást is. Ez egy tarthatatlan rendszer volt, ezért az első és legfontosabb feladatunk ennek az intézményrendszernek az átalakítása. Nagy öröm számomra, és úgy gondolom, mindannyiunk számára, hogy január 1-jétől létezik a Nemzeti Innovációs Hivatal, amelyik valóban innovációval foglalkozik, innovációs stratégiával, innováció-programozással és akár a pályázatok elkészítésével is. És leválasztva ettől az alapnak a kezelése, amelyik a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz, még pontosabban az NFÜ-höz tartozik, tehát a konkrét pályázati lebonyolítás.

Ezt a szétválasztást meg kellett tenni. Tudom, hogy ennek a szétválasztásnak az ügyei nem egy egyszerű dolog, egy alapnak az áthelyezése egy másik tárcához szintén nem egy könnyű történet, ennek megvannak a maga hosszadalmas jogi útjai. Az alapnak az áthelyezése a társmisztériumba megtörtént, és azok a kifizetések, amelyek elmaradtak, azoknak a kifizetései is megtörténtek.

Tehát a legfontosabb első lépés, hogy örököltünk egy olyan intézményrendszert, amelyikről nem akarok tovább beszélni, de maga az intézményrendszer így nem működhetett, hiszen eleve beépítve létezett ebben az intézményrendszerben a felelősségi körök keveredése, ezért ezt ketté kellett választani, és ennek megvan a maga időigénye.

A második. Örököltünk egy olyan pályáztatási rendszert és forrásfelhasználási rendszert, ami úgy gondolom, hogy helytelen. Az előbb szóba került, hogy a ráfordítások növekedtek. Persze, egy ilyen matching grant rendszerben, egy forint állami, egy forint vállalkozói. Kérdezem én, miféle rendszer az, amikor megadóztatjuk azt, aki állítólag nem innovatív, majd ezt a rendszert begyűjti az állam, utána állítólag mellérak egy forintot, amit nem mindig rak mellé, mert a költségvetés adott helyzete ezt általában nem indokolja, majd utána az előbb említett intézményrendszeren keresztül, egy átláthatatlan pályázati rendszeren keresztül visszaoszt bizonyos vállalkozói köröknek, vagy visszaoszt a vállalkozók egy részének. Nem hiszem, hogy ez egy szerencsés rendszer.

Ez rettentő nagy erőforrás-ráfordítással működik, beépítve egyébként a visszaélések lehetőségét, kezdve attól, hogy maga a K+F fogalma nincs teljesen tisztázva. Jelen pillanatban ott tartunk egyébként, hogy az Adóhivataltól megy ki valaki és ő mondja meg, hogy az K+F tevékenység vagy sem. Tehát sokfajta lépés van, amit meg kell oldanunk, majd oda is eljutunk.

Tehát maga ez a rendszer is rossz. Én nagy örömmel láttam az OECD jelentését a cseh innovációs rendszerről, ahol egy külön kis kalickában látható egyébként a magyar innovációs rendszer és innovációs járulékrendszer leírása, ahol szó szerint ez van: „creative counting”. Majd meglátjuk, hogy ez a rendszer milyen, de be van építve, hogy kreatív könyvelésre készíti a vállalkozókat, és a kérdés az, hogy ez valóban pluszforrást hoz-e be az innovációs rendszerbe vagy sem. Ez maga az OECD-jelentésben felvetődik, azt hiszem, hogy a választ erre megadhatjuk, hogy nem.

A harmadik. Itt egy teljesen rossz pénzügyi menedzsment volt. Beszélhetünk arról, hogy a ráfordítások növekedtek, de itt úgy vállaltak be kötelezettségeket előre, két-három évre, hogy nem volt meg hozzá a fedezet. Tehát itt könnyen lehet azt mondani, hogy mennyire, hogyan növekednek a források papíron, hogy ha maga előtt görgetett 10-20-30 milliárdot ez a rendszer folyamatosan, és nem tudta kezelni azt a problémát, ami valóban így igaz: egy-egy kutatás két-három év vagy még ennél hosszabb időszak is, a költségvetés pedig éves szinten gondolkodik.

Most úgy gondolom, hogy ezt a rendszert úgy, ahogy van, meg kellett változtatni. Az első lépés ehhez az intézményi rendszer átalakítása. Jelen pillanatban a 2. számú lépésnél tartunk, a teljes finanszírozási rendszer áttekintésénél és átalakításánál. Ennek vannak egyszerűbb lépései, például a K+F tevékenységnek a pontos definiálása, és annak az intézménynek a kijelölése, amelyik valóban a vállalkozók számára igazolja, hogy ez most K+F tevékenység, mert a jelenlegi rendszer fenntarthatatlan. A vállalkozókat készíti, és egyébként a K+F-ben részt vevő intézményeket készíti mindenféle külön utak megkeresésére.

Olyan finanszírozási rendszert szeretnénk, amely leszámol egy-két mítosszal. Magyarországon van egy-két mítosz ebben az egész kutatás-fejlesztésben és az innováció támogatásában. Persze, ugyanaz a mítosz megtalálható Európában is, a mítosz pedig úgy szól, hogy valahol az egyetemi szobában ott van a zseniális, tehetséges gyerek, kitalál valamit, és akkor utána már csak egy kis tőke kell hozzá, utána megvalósítja. Nem így történik a dolog.

Kaliforniában, de még Silicon Valley-ben sem így van, ez filmben nagyon jól eladható, de gyakorlatilag Amerikában sem így működik az egész innováció. Nagyon erősen és nagyon keményen az ipar hajtja. Ha megnézik a magyarországi adatokat, akkor jól látható, hogy ez a GDP körülbelül 1 százaléka, ez megfelel 280 milliárd forintnak. Ebből 170 milliárd forint az iparból jön, az ipar hajtja egyébként, és a világon mindenhol az ipar hajtja az innovációt.

Az más dolog, hogy bizonyos tekintetben rá kell segíteni még az innovációra is, magyarul: olyan eszközöket kell kitalálnunk és olyan támogatási rendszert, amelyik az ipart teszi képessé arra, hogy még több forrást tudjon fordítani innovációra vagy hozzon be

kutatásfejlesztéssel foglalkozó telephelyeket, intézményeket, és így tovább. Ehhez pedig az adóoldalon lehet segíteni. A világon egyébként mindenhol így teszik, nem pedig azzal a megoldással, ami itthon kialakult, hogy az állam megadóztat valakit, beszedi, utána pedig visszaadja. Ezt a rendszert egyébként szocializmusnak hívják, és ez sehol sem működik, még ilyen szinten sem.

Szükséges tehát a finanszírozási rendszer áttekintése, ennek sokkal erősebben kell támaszkodnia az adóoldalra. Mi úgy gondoljuk, és ezen dolgozunk, hogy ahol egyébként valamilyen mértékben az állami támogatásnak meg kell jelenni, bár az is lehet adóoldali, az a fiatal, induló vállalkozások. Ez az, amit Birch professzor óta úgy hívunk, hogy „gazellák”, akik legalábbis gyors innovatív növekedésre képesek. Azt is tudjuk még, hogy a 20 százalék határozza meg a 80 százalék növekedését, tehát annak a néhány, viszonylag szűk, gyorsan növekvő, innovatív vállalkozásnak a támogatása, ami igazán kifizetődő ebben a történetben.

Harmadrészt: nyilvánvalóan a kereslet oldaláról is sokfajta lépést lehet tenni az egész finanszírozási rendszerben, ezért jelenleg is dolgozunk rajta, és hamarosan elkészül ennek a módszere is, a kereskedelem előtti közbeszerzés részvétele az innovációban, vagyis a „Pre-commercial Public Procurement, ami egy nagyon jól működő rendszer Amerikában. Amerikában gyakorlatilag azért olyan erős az innováció, mert éves szinten közel 2 milliárd dollárt fordítanak erre. Az Európai Unió is támogatja ezt, nagy merészségében most már 15 millió eurós pilot projektig is eljutott, viszont Nagy-Britanniában és Hollandiában nagy sikerrel működik az a rendszer egyébként, amelyik a public szektornál meghatározott összeget – ez általában 1 százalék körüli – félretesz, versenyrendszerben, ezt hozzátenném, innovatív kis- és középvállalkozásoknak olyan termékek és olyan ötletek és olyan javaslatok kidolgozására, amelyek még nem is léteznek. Ezzel támaszt keresletet, utána persze ennek megvan a későbbi lebonyolítása.

Csak azt szerettem volna mondani, hogy a finanszírozási rendszerben nagyon sokfajta lépést lehet tenni. Mi ezen dolgozunk jelen pillanatban, ennek a komplett rendszere június végéig elkészül. Tehát a következő évre már egy új finanszírozási rendszerre lehet ráfordulni, amely a vállalkozások oldaláról indul ki, amely az ipar oldaláról indul ki, amelyik nem az osztogató államtól indul ki, és addig sajnálatos módon az az alapprobléma, hogy örököltünk egy rendszert, aminek teljesen kezelhetetlen pénzügyi menedzsmentje volt, és azt a rendszert végig kell még vinnünk, ameddig azt végig lehet vinni.

Az előterjesztésben néhány gondolatot azért még hadd mondjak, hogy van itt egy ilyen, hogy a magyar kormány innovációs érzékenysége úgy aránylik az európai átlaghoz, mint az uniós elnökség átvételekor a magyar és a belga kormányfői beszédekben az innováció említésének száma, azaz 0:3. Ez lehet, hogy futballnyelven jól hangzik, hogy amikor itt volt Leterme miniszterelnök úr a Parlament kupolacsarnokában január 7-én és átadta a stafétabotot, akkor valóban említett néhány tényezőt. Hadd említsek egyet, már csak a magyar elnökség elkötelezettségét kiemelendő az innováció mellett. Többek között említette az egységes európai uniós szabadalmat. Az európai uniós egységes szabadalmat március 9-én, körülbelül 2 óra magasságában, azóta is emlékszem az időre, mert ez egy történelmi időszak, a magyar elnökség vitte sikerre. Nagy szerénységgel azt találtam mondani Barnier úrral a sajtótájékoztatón, hogy „history is we made!” Valóban történelmet írt egyébként ekkor a magyar elnökség, egy olyan dossziét sikerült lezárni és elindítani egy másik folyamatot, magát az uniós szabadalomnak a kidolgozását, amelyen 49 éve dolgozik az Unió. Tudom, hogy ehhez sok minden kell, nem lehet három hónap alatt megváltani a világot, de azért az is kell, hogy ahogy itt számolja, hogy 0:3, hogy mi átvettük a belgáktól ezt a dossziét és ezt az ügyet, és nem fektettük, hanem továbbvittük, és sikerre vittük az európai uniós egységes szabadalmat. Ehhez hozzátenném, hogy az alapvető lényege az, hogy egyszerűbbé, gyorsabbá és olcsóbbá teszi magát a szabadalmat, ha az árakat jelen pillanatban figyeljük, ahhoz, hogy 13 országban valaki szabadalmaztasson, az olyan 18 ezer euróba kerül, az Amerikai Egyesült

Államokban egy szabadalom érvényesítése 2000 euró. Innentől kezdve látható, hogy milyen versenyhátrányba kerülnek a vállalkozások.

Ha be lehet vezetni egyébként és 2014-től bevezetésre kerül az egységes uniós szabadalom, az azt jelenti, hogy egyszeri benyújtással meg lehet szerezni egész Európára a szabadalmi jogot. Nyilvánvalóan ennek van egy következménye arra is, amit ez az anyag nem kezel ebben az esetben, hogy ha van egy jogbiztonság a szabadalmaknál, per' pillanat nincs egyébként jogbiztonság a szabadalmaknál, viszont az áruk szabadon mozoghatnak, a szabadalmat viszont országonként kell megszerezni, ezért előfordulhat az, hogy olyan áru is mozog, amire nincs meg a szabadalom. Tehát a jogbiztonságot is meg lehet mellé szerezni, de ez azt is jelenti egyébként, hogy a vállalkozás sokkal könnyebben tud kockázati tőkéhez jutni és más nem banki finanszírozáshoz jutni. Úgy gondolom egyébként, hogy az innováció finanszírozásánál a nem banki források is jelentősek.

Kollégám volt olyan kedves, hogy az önök számára, lehet, hogy annyi példányban nem, de az április 12-én tartott versenyképességi tanács ülésén, amelynek az egyik napja a K+F-et tekintette át, és a kutatási miniszterek voltak ott. Ehhez a magyar elnökség készített egy anyagot „Future perfect” címmel, nagy szeretettel javaslok mindenkinek, részben a magyarországi eseményeket is leírva, részben pedig mindazt, amit per' pillanat ma az Európai Unióban kutatásfejlesztésről és az Európai Unió kutatásfejlesztési politikájáról érdemes tudni és mindazokról a vitákról, amiben Európa gondolkodik. Ha valaki végignézi ezeket, akkor láthatja, hogy mindaz, ami itt az előterjesztésben szerepel, megfogalmazódik távlati célokról vagy innovációs politika, ez néhány lépéssel le van maradva, mármint ez az anyag ahhoz képest, mint amiben jelen pillanatban Európa gondolkodik, vagy mi gondolkodtunk azon a napon, 12-én Gödöllőn, tehát a 27 országnak a kutatásfejlesztéssel foglalkozó képviselői.

Úgy gondolom, hogy nagyon sokfajta ok miatt, részben a zajló átalakulások, részben pedig az itt megfogalmazott, teljesen általános és ebből következően gyakorlatilag hasznosíthatatlan javaslatok miatt a Gazdasági Minisztérium nem javasolja ennek a határozatnak a tárgysorozatba-vételét.

Még egyszer nagyon köszönöm a szót, és elnézést fogok kérni azért, hogy nekem pár perc múlva el kell mennem, még a repülőgépet is el kell érnem. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Én is köszönöm. A kormány nem támogatja az előterjesztés tárgysorozatba-vételét. Képviselőtársaimat kérdezem, hogy kívánnak-e kérdést feltenni vagy hozzászólni. Nem választanám külön a kettőt, tehát egyben.

Mielőtt a jelentkezőknek megadnám a szót, szeretném felhívni a figyelmet, hogy a napirendi pontunk címe nem a kormány innovációs politikájának a megtárgyalása, beszámoló a kormány részéről és vita, hanem ennek az előterjesztésnek a tárgysorozatba-vételéről kell döntenünk.

Kíván-e valaki kérdezni vagy hozzászólni? Hiller István, parancsolj!

Kérdések, hozzászólások, reagálások

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Köszönöm szépen. Figyelembe véve a napirendre vonatkozó megjegyzést is, még rövidebbre fogom a gondolataimat. Nem lehet nagy titok, hogy mi ezt az előterjesztést támogatjuk és emellett fogunk szavazni. Nem ezért kértem volna szót.

Figyelemmel hallgattam államtitkár úrnak ezt a nagy ívű és átfogó gondolatokat megjelenítő véleményét. Egy éve kormányoznak, és ez már biztosan nagy tapasztalatot ad. Nemzetközi kitekintésben ráadásul kivételes alkalom, hogy az Európai Unió soros elnökeként számos problémának gazdája. Megítélés kérdése, hogy jó vagy rossz, ebbe most kár belemenni.

Kormányzásuknak korábban is voltak tapasztalatai, mi is kormányoztunk, nyilván nekünk is vannak ilyen tapasztalataink. Azt gondolom, hogy ezt a kérdést az intézményrendszer aspektusából megragadni, államtitkár úr, akár mint ennek a kérdésnek nemcsak az államapparátuson belül, hanem a magyar felsőoktatásban kutatóként, oktatóként is jó ismerője, ez téves. Lehet egy intézményrendszer jól működő vagy rosszul működő, az biztos, hogy az országunknak az innovációs ráfordítása az elmúlt több mint másfél évtizedben gyakorlatilag nem változott. Kormányoztak önök, aztán mi kormányoztunk, aztán megint mi, aztán most önök, de igazából minimális eltéréssel, 1,1 és 0,9 közötti GDP-ráfordítás váltakozással tudtuk ezt abszolválni. A nemzetközi mérce szerint e tekintetben, hogy ki kormányzott, az nekünk fontos, azt hiszem, a világnak kevésbé.

Azt érdemes elősegíteni, hogy egy olyan kreatívnak mondott és szellemi adottságokkal jól felruházott ország, mint a miénk, ami természeti javakban kevésbé bővelkedik, ezt az arányt megváltoztatni képes legyen, és biztos vagyok benne, hogy lehet példákat hozni az Unión belül, amelyik saját elképzeléseihez képest is nemhogy lemaradásban van, hanem képtelen lesz teljesíteni mindazt, amit 2020-ra előírt, mint ahogy képtelen volt teljesíteni azt is, amit 2010-ig előírt önmagának. Ebben lehet és érdemes változtatni, és minden olyan hozzájárulást, ami akár egy országgyűlési határozat, akár egy, az innovációs politikáról most nem lefolytatandó vita, ebből a szemszögből érdemes nézni.

Hogy ezen a 93 030 négyzetkilométeren ki adja a kormányt, ez nekünk itt, az országhatárokon belül 10 millióknak és valószínűleg még vagy 3,5-4 millió embernek, magyarnak fontos, Szingapúrtól Los Angelesig nagyon kevésbé érdekli a kutatást. Azt kell mondjuk, hogy ebben sem önök, sem mi átütő változást nem tudtunk elérni, sem az intézményrendszer megváltoztatásával, amit önök a legutóbbi kormányzásuk alkalmával is megtettek, sem a szocialista, liberális kormányzás. Változtattunk intézményrendszert, egyébként pedig hol 1,05, hol 0,95, és ha nagyon büszkék voltunk, akkor 1,1 volt az arány. Ez az igazság.

Úgyhogy talán érdemes lenne ezt a kérdést úgy tárgyalni, akárkinek az előterjesztése, legyen ez ellenzéki vagy kormánypárti, hogy ezt rendszerjelleggel lehessen megváltoztatni, hiszen ez biztos, hogy nem a tőzsde, történetesen, hogy ha megteszed a tétet 10 órakor, nem fogod megtudni 11-kor, hogy mi az eredmény.

Ezért talán a tapasztalatokat közösen érdemes lenne összegezni. Így is hosszabb voltam, mint amit elhatároztam. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Ez általában így szokott velünk lenni. Pószán László viszont nem esik ebbe a hibába. Laci, parancsolj!

DR. PÓSZÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm a megelőlegezett bizalmat. Pár esztendővel ezelőtt, akkor még Magyar Bálint volt a miniszter, tárgyalta az Országgyűlés azt a törvényt, ami az Innovációs Alap létrehozásáról szólt, és azóta is ez a törvény hatályban van. Emlékeim szerint annak a törvénynek a szövegében, indoklásában egyaránt ezek a szép gondolatok egyébként – valljuk be őszintén, hogy ez a mostani előterjesztés is tetszetős és szép gondolatokat tartalmaz – ugyanúgy visszaköszöttek. Lehet, hogy nem pont ilyen szófordulatokkal, nem ebben a sorrendben, és így tovább, de alapvetően a lényege benne volt, és benne van mind a mai napig. Ez egy hatályban lévő törvény.

A kérdés inkább az, hogy ha az elmúlt esztendők során ez a leírt szöveg, ami törvényerőre is emelkedett, nem tudott működni, akkor most egy országgyűlési határozattal mit érünk el? Azt gondolom, hogy ennek ilyen értelemben sok eredménye nem lesz. Sokkal fontosabb inkább azt a kérdést megnézegetni, hogy a pénz felhasználása az elmúlt esztendőkből, és ez hogyan hasznosult vagy hogyan nem hasznosult. Nem önmagában intézményrendszer kérdése ez vagy sem, az Innovációs Alap, csak hadd mondjak egy konkrét

példát, ez benne volt a törvényszövegben is, hogy mire fordítható, ehhez képest teljesen más célokat is finanszíroztak belőle, és az elmúlt esztendőik során a parlamentben is jó néhány alkalommal ez szóba is került. Az Állami Számvevőszéktől kezdve nagyon sok mindenki vizsgálta ennek a felhasználását, hatékonyságát, hasznosulását. Azt gondolom, hogy ebből a szempontból itt tényleg nem árt rendet teremteni.

Másrészt vannak benne olyan felvetések, amelyek a gyakorlatban már működnek. Tehát a magyar kutatók hazatérésének támogatásával maximálisan egyetértek, tegyük hozzá azonban azt, hogy az Akadémia szerencsére ezt már elkezdte működtetni, de a költségvetési törvény során a parlamentben még erre pluszforrást is meg tudunk szavazni. Ebben is egyetértettünk. Tehát nyilvánvalóan azért vannak olyan dolgok, amelyek jók.

A kutatóhelyekkel kapcsolatosan is a felvetés természetesen jó, csak tegyük hozzá azt is, hogy az elmúlt esztendőikben, azt hiszem, ez 2009-ben indult el, hozzá volt rendelve egy viszonylag komoly forrás, az intézmények meg is kapták, csak nem volt hozzárendelve, hogy mi az elvárás, hogy egyáltalán mi a célja ennek. Lényegében talált pénzként tekintettek rá az egyetemek és a főiskolák, de alapvetően egyetemek kapták meg. Nyilvánvalóan persze, örülnek a talált pénznek, csak ez nem úgy hasznosul, ahogy kell.

Magyarán: kevés pénzből is lehet sok minden jót csinálni, jól hasznosítani, és sok pénzt is el lehet költeni úgy, hogy igazából nem hasznosul. Azt gondolom, hogy egyelőre a meglévő állapotokat kellene rendbe tenni. A másik oldalról a már beindult kedvező folyamatokat kellene számba venni, és utána érdemes akár határozati javaslatokban is azt megnézni, hogy mi az, ami még egyelőre hiányzik, mi az, amit még össze kell gereblyézni. És ami még különösebben fontos, minden határozati javaslat vagy minden törvényszöveg csak akkor ér valamit, ha azt be is tartják.

Tisztelettel ezt szeretném javasolni, hogy a meglévő törvényi keretek ebből a szempontból most a mozgásteret megadják, de a feltételrendszert és a hozzá tartozó kötelezettségeket is vázolják. Szerintem, ehhez nincs értelme külön még a parlamenti időkereteket ezzel megnövelni, hogy ilyenekkel időt töltsünk. Nem vitatnám természetesen a jó szándékot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Sós Tamás, parancsolj!

DR. SÓS TAMÁS (MSZP): Elnök Úr! Amit én szeretnék elmondani, számomra amit az alelnök úr mondott, illetve az államtitkár úr, az pont az ellenkezőjét bizonyítja, mint amivel ők érveltek, hiszen tulajdonképpen ezzel igazolták, hogy igenis, szükség lenne egy ilyen határozatra. Sőt, ha jól figyeltem, az érveket is felsorolták, hiszen azt mondják, hogy nagyon sok minden történt az elmúlt időszakban.

Akkor az iránt érdeklődöm, hogy mondjuk egy parlamenti tárgyalás során ezekre miért nem lehet kitérni? Úgy gondolom, hogy ez önöket is erősítené. Ezen túlmenően igen, már szóba került, hogy itt egy év eltelt a kormányzás óta. Valójában egy jó alkalom arra, hogy önök is végiggondolják ezeket a kérdéseket, és a parlament nyilvánossága előtt kerüljenek ezek megvitatásra. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Egyéb jelentkezést nem látok. Az előterjesztő a vita lezárása előtt szót kap. Szekeres Imre, parancsolj!

DR. SZEKERES IMRE (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Nekem abban a szerencsében volt részem, hogy Pungor Ernő professzor tanítványa lehettem, aki esetleg nem ismerné, ő volt az Antall-kormány első kutatásért és innováció-fejlesztésért felelős miniszter 1990-ben. Tehát kétségkívül ő egy politikai elhajlásnak tekintette, hogy az analitikai kémia helyett, a membránszeparáció helyett a kutatási területem a mesterséges

intelligenciák alkalmazása volt vegyipari reaktorok matematikai modellezésére. De ezt megbocsátotta nekem. *(Dr. Hiller István: Úgyse értettük! Bölcsészek vagyunk, ilyet nem értünk!)* Megbocsátotta nekem, mert pontosan az volt az álláspontja, hogy mindig elvekből kell a stratégiát levezetni, és amire mi most javaslatot teszünk, az nem politikai vita, hanem elvek világos rögzítése. Részben azok, amelyek az innovációs törvényben megfogalmazódtak, részben azok, amelyek új tapasztalatokat jelentenek.

A második megjegyzésem az ténybeli dologra vonatkozik. Az államtitkár úr itt korábban beszélt adóról és innovációs járulékról. Ma az a helyzet, hogy innovációs járulékot a kis- és középvállalkozások nem fizetnek. A közép- és nagyvállalkozások pedig akkor, ha innovációs tevékenységet nem folytatnak. Ez egy komplementer rendszer, amely mindenkit arra ösztönöz, hogy vagy maga végezzen innovációs tevékenységet, vagy kapcsolódjon be ebbe.

A harmadik megjegyzésem az előrelátásra és a tervezésre vonatkozik. Kétségtől igaz, egy időbeli csúszást kellett a törvénybe beiktatni, hogy a vállalati befizetésekhez az állam két év múlva teszi hozzá a pénzt, hogy előre biztosítva legyenek azok a források, amelyek a kutatások folyamatosságát biztosíthatják, emiatt volt eltérés költségvetési évenként, hogy mennyi az állami és mennyi a kormányzati forrás, de pontosan azt a logikát valósította meg, amelyet az államtitkár úr hiányolt, és amit remélem, hogy a mostani kormány is folytat. Úgy látom egyébként a kormányrendeletekből, hogy ezt a logikát folytatja, egyébként helyesen.

Végül a negyedik megjegyzésem az egyetemek és az ipar kapcsolatára vonatkozik. Ebben mély véleménykülönbség van az államtitkár úr itt kifejtett gondolatai és az enyém között. Én óriási előrelépésnek tartom azt az összekapcsolódást, ami a spin-off cégek révén lehetővé vált Magyarországon az elmúlt két évben, hogy az egyetemek és az ipar összekapcsolódjanak kutatási és fejlesztési tevékenységben, mert ez az igazi szinergia, amiben valóban új eredményeket és hasznosítható eredményeket lehet létrehozni.

Végül az ötödik megjegyzés: nem esett szó róla a vitában, de szeretném kiemelni a regionalizmus kérdését, hogy egyébként az erre való törekvés egy kulcsfontosságú eleme mindannak, amelyet mi javasolni szeretnénk.

Végül is főképpen én csak azt szeretném kérni a kormánypárti képviselőktől, hogy figyelembe véve persze a kormány álláspontját, azt mérlegeljék, hogy van-e értelme vitát indítani ezekről a kérdésekről és hosszú távú elveket rögzíteni vagy sem. Ha igen, akkor kérem, támogassák az előterjesztést, és akkor természetesen teljesen nyitott az előterjesztői kör arra, hogy javaslatokat befogadjunk, sőt szerintem ennek a bizottságnak lenne a feladata, hogy ezt az ügyet továbbvigye a parlamenti szakaszban. Köszönöm szépen, elnök úr.

Szavazás a tárgysorozatba-vételről

ELNÖK: Én is köszönöm. A dolgunk a tárgysorozatba-vételről dönteni. Kérdezem, ki az, aki támogatja Szekeres Imre és Mesterházy Attila képviselő urak önálló indítványát? A tárgysorozatba-vételről döntünk. Kérem, most szavazzunk! *(Szavazás.)* 2 igen. Ki van ellene? *(Szavazás.)* 9 nem. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* 3 tartózkodás. Nem vette a bizottság tárgysorozatba.

Mindazonáltal felhívom a figyelmét az innováció, illetve a kutatásfejlesztési diskurzust hiányoló képviselőtársainknak, hogy Matolcsy György miniszter úr miniszteri meghallgatását öszre tervezzük. Abban maradtunk a miniszter úrral, hogy az uniós elnökség utáni időszakra, közvetlenül utána ez nem lenne praktikus, ősszel, szeptemberben, októberben, tehát ott előre kérjük majd a miniszter urat, hogy akkor ebben a témában kimerítő tájékoztatást nyújtson, és ezt a párbeszédet, legalábbis részben ott pótolni tudjuk, ha el is maradt az általános vita.

Közben Czomba Sándor államtitkár úrral államtitkárváltás történt az asztalfőn, Sándor, szerintem nem kell, hogy a vita után a kormány álláspontját ismertesd. Lezárom az első napirendi pontot. Köszönöm a kollégáinknak, a kormány tagjainak, akik tiszteletüket tették, hogy részt vettek ennél a napirendnél.

A sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása, nevelése

A második napirendi pont keretében szeretettel és tisztelettel köszöntöm Czeizel Barbarát, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ intézményvezetőjét, Nagy Gyöngyi Máriát, gyógypedagógiai referenst a Nemzeti Erőforrás Minisztériumból, Gloviczki Zoltán államtitkár urat. A hely, ami velem szemben van, az az asztalfő, ott is lehet ülni vagy a cicaasztalnál, szerintem jobb lenne az asztalfőn ülni. Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa szintén megtisztelt bennünket, dr. Pászthy Bea osztályvezető, egyetemi docens a Semmelweis Egyetem I. számú gyermekgyógyászati klinikájának a munkatársa, a NEFMI szakértője, Szócska Miklós államtitkár úr kérte őt fel, valamint Dudás Zoltán fősztályvezető a gyermekvédelmi és gyámügyi fősztályról, szintén a NEFMI-ből.

Külön köszöntöm Kósa Ádám képviselő urat, európai parlamenti képviselőnk, aki jelezte, hogy részt kíván venni a beszélgetésben. Be kell még mutatnom Balogné Gábor Katalin szakértőt, Varga Mária referenst, az ELTE gyógypedagógiai karáról Horváth Pétert, Csányi Hildát, Mesterházy Zsuzsannát, az Értelmi Fogyatékkal Élők és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetségétől Kovács Melindát, a Down Egyesülettől Kisari Károlyt, a Magyarországi Szülők Országos Egyesületétől Keszei Sándort. A többi állandó meghívottunkat nem ismertetném. Lehet, hogy valakit nem jeleztem, de ennek az az oka, hogy nincs előttem írásban, ezért elnézést, természetesen, ha a beszélgetésben szót kíván kérni, akkor jelezze, és mód lesz rá.

Nem pontosan tudom, hogy az előadók sorrendje hogyan alakult ki, de egyetértek vele. Akik háttéranyagot küldtek, ők előnyt élveznek. Ez egy jó és mindenképpen teljesítményösztönző megfontolás. Czeizel Barbara szerepel a napirendi pontunknál az élen, és ez azért is praktikus, mert a korai fejlesztéstől, tehát a kisgyermekkorai fejlesztéstől érdemes indítanunk a dolgot, és csak később eljutni a bölcsőde, óvoda áttekintése után az iskolán belüli sajátos nevelési igényű gyerekekhez.

Barbara, parancsolj!

A meghívott vendégek előadásai

Czeizel Barbara, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ vezetője

CZEIZEL BARBARA, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ vezetője: Nem voltam még ilyen helyen, köszönöm szépen a meghívást, remélem, a technikát is megfelelően tudom alkalmazni. Pénteken elkészítettem egy stratégiai szakmai javaslatot, gondolom, bokros teendők okán nem mindenki tudta elolvasni. Azt kérem, hogy amennyiben a mostani 15 perc felkelti az érdeklődésüket, mélyedjenek bele jobban, mert ez a 15 perc nehezen tudja felölelni a kora gyermekkorai intervenció magyarországi helyzetét.

És akkor rögtön el is kezdem magyarázni azt, hogy a felkérés, a téma az volt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása, nevelése. Én családközpontú kora gyermekkorai intervencióról beszélek, merthogy minden eltérő fejlődésű kisgyermek családban születik.

Most megpróbálom feltérképezni, vagy önöknek demonstrálni azt, hogy milyen nagy problémák vannak abban, hogy ezek az eltérő fejlődésű kisgyerekek minél hamarabb szolgáltatást, ellátást kapjanak, nem beszélve a családjaikról.

Én gyógypedagógus vagyok, és húsz éve dolgozom azért, hogy Magyarországon minden érintett család minél hamarabb, időben, hároméves kor alatt, de egyéves kor, kétéves kor között leginkább megkapja azt a számára szükséges gyógypedagógiai, mozgás, egyéb

terápiát, szolgáltatást, ami az ő későbbi életéhez, mindenképpen a minőségibb életéhez szükséges.

El kell azt mondanom mindenféle politikai feltét nélkül, hogy én húsz év óta minden kormánnyal próbáltam kapcsolatot felvenni, és húsz év óta azt próbáljuk kommunikálni, hogy mivel a gyermek az egészségügyben születik, tipikusan fejlődőnek hívom az elvileg normál fejlődésű gyermekeket, utána a szociális ágazattal találkozik életkoránál fogva, hiszen a bölcsőde mondjuk a szociális ágazat, és az egészséges gyerek, a tipikusan fejlődő gyerek hároméves korában találkozik az oktatással. Tehát nagyon logikus, hogy a korai felismerés, majd az ellátórendszer három ágazat, három tárca vagy annak idején három minisztérium köztes feladata lett volna. Azt kell mondanom, hogy 1993-ban az oktatás nevesítette és tette magáévá ezt a feladatot, az egészségügyi és szociális ágazat pedig az elmúlt húsz évben eléggé hektikusan reagált. Az egészségügy nagyjából sehogyan nem reagált erre a megkeresésre, a szociális ágazat pedig tette a dolgát, ahogy tudta, de a harmonizáció nem történt meg.

Ezt csak azért mondom, mint probléma, mert szegény oktatást mondhatnám szapulni, hogy a korai fejlesztést, mint minden gyermek számára kötelezően biztosítandó szolgáltatást nem tudja a magyar közoktatás biztosítani, de még egyszer mondom: ha belegondolnak abba, hogy egy egészséges gyerek hároméves korában találkozik az oktatással, akkor miért feltételezzük azt, hogy egy 6 hónapos volt koraszülött baba vagy egy Down-szindrómás baba 6 hónapos korban egy nem felkészült pedagógussal kell hogy találkozzon. Jelenleg ez a helyzet, és akkor erre próbálok javaslatot tenni, hogy ezt hogyan lehetne megváltoztatni.

Tehát akkor tisztázzuk, hogy a korai fejlesztés a közoktatási törvényben nevesített feladat. Van rá normatíva is. Azt tudom mondani, hogy szerintem Magyarország legalacsonyabb normatívája, de legalább van. Ez évi 240 ezer forint. 2005 óta ez a normatíva nem változott. Csak a gyermekcentrikusságát próbálnám feleleveníteni, hogy 0-3 éves korig ezért a 240 ezer forintért heti két órát kell a családnak kapnia, ha akarja, ha nem, 3 éves kortól ennek a családnak a születésnapot követően egy nappal már heti 4 órát kell ugyanezért a 240 ezer forintért biztosítani.

Tehát nem annyira életszerű, a családok nem is biztos, hogy mindig kívánják ezt a 2 órát, illetve a 4 órát, a fenntartó pedig nem tudja biztosítani, ebből a 240 ezer forintból nem is elegendő.

Azért megyek le a családközpontú intervenció felé, hogy életszerűvé tegyem az önk számára a problémát. A korai fejlesztés konkrétan például a gyógypedagógus funkciófejlesztő feladata, a korai intervenció pedig azt jelenti, hogy korai beavatkozás, tehát minél korábbi felismerése, megsegítése annak az eltérő fejlődésű kisgyerekeknek, akiről majd a későbbiekben sajátos nevelési igény állapítható meg.

Akkor eljutunk a családközpontú kora gyermekkori intervencióig, mert azt a picike körülményt ne felejtsük el, hogy minden egyes ellátásra szoruló kisgyerek jó esetben családban születik, és ha belegondolnak, ezt mindig el szoktam mondani, azt gondolom, hogy ez nagyon egyszerű terület, amiről beszélni fogok, hogy amikor megszületett az első gyerekünk annak idején, még az egészséges első gyerekénél is agyonszorongjuk magunkat. Akkor gondoljunk abba bele, amikor valóban probléma van, vagy amikor valóban mondjuk 26. hétre születnek koraszülött babák, vagy valóban a kórházban közlik a szülővel azt, hogy Down-szindrómával él a kisbaba. Tehát a szülők egy olyan stresszállapotba kerülnek, lehet, hogy sok esetben indokolatlanul, de van, amikor már tudottan, a diagnózis közlése után, hogy ezt a stresszfaktort és a gyermek állapotát nem szabadna figyelmen kívül hagyni. Ennek ellenére az egészségügyből kikerülve ezeknek a családoknak a nagy része, jelentősen nagy része – számokat fogok mutatni – semmilyen fajta nyomon követést, ellátást nem kap.

Ezt csak azért mondom, mert sokkal többet kellene ezért tenni. Tehát családkról van szó, amikor számokról fogok beszélni.

A kora gyermekkori intervenció fogalma arról szól, és akkor itt azért is nem az 5 éves kort nevesítem, hanem mondjuk az iskolába kerülést, merthogy ilyen módon ez a tevékenység változik, mert nemcsak funkciófejlesztésről beszélünk, hanem arról szól, hogy ezeket a gyermekeket szűrni kellene. A védőnők jelenleg szűrnek kötelezően, a szűrőeszköz nem megfelelő a pszichomotoros fejlődés finom eltéréseire. Van program rá, a TÁMOP 6.1.4., ami ezt javítaná. Tehát ha minden magyar kisgyermeket valóban szűrnének a védőnők, akkor szakmailag mondom, mert ezen a területen vagyok járatos, 12 hónapos, de legkésőbb 18 hónapos korban minden pszichomotoros fejlődés – a pszichomotoros fejlődés az, ami a különböző képességeink, finom mozgás, nagy mozgás, kognitív, értelmi terület, szociális kapcsolatok, bár a problémák láthatóvá válnak, tehát 12 hónapos korban már mindenképpen, de a szociális kommunikációs vagy a későbbiekben az autizmusra utaló jelek is 18 hónapos korban egy jó szakember által már jelen vannak.

Magyarországon történt kutatás arra, hogy az autizmussal élő gyermekek szülei 18 hónapos korban már mind látták a problémát, vizsgálatra általában 3-5 éves kor között került sor.

Tehát erre azt mondom, hogy azok a számok, amelyeket mondani fogok, nagyon erősek lesznek, és ezek a tevékenységek, hiszen ha egy gyereket kiszűr a védőnő vagy a házi orvos vagy a szülő maga, általában a szülő maga szokott jelezni, hogy gondot lát, akkor ezt követően ki kellene vizsgálni ezt a gyermeket. Jelenleg, a mai közoktatási törvény szerint ez a szakértői bizottságok feladata. A szakértői bizottságokra ugyanúgy vonatkozik az a helyzet, hogy megkapták ezt a feladatot, mint korai fejlesztés, és nem felkészültek a 0-3 éves korú gyermekek komplex vizsgálatára, sem szakemberileg, sem infrastruktúráisan, sem költségvetésileg.

Tehát ha megállapítjuk a gyermekről, hogy probléma van, akkor abban a pillanatban a gyerek állapotának megfelelő fejlesztést, ellátást kellene biztosítani, és nem olyat, ami van az adott településen, ha egyáltalán van, mert Magyarországra ez jellemző. Majd ezt követően kellene a gyermeket megfelelő bölcsődébe, óvodába, majd a közoktatás felsőbb szintű ellátásaiba irányítani.

Ez az European Agency-nak a legújabb definíciója, de azért szeretném csak nagyon röviden elmondani, hogy itt nincsen szó fogyatékoságról, itt személyekről van szó, szuverén, egyedi gyerekekről van szó. El kell mondanom, hogy minden tizedik magyar kisgyerekekkel valami gond van, a részképesség-problémáktól az enyhe hallássérülésig, a súlyos, halmozottan sérült állapotig. Tehát nagyon sok családot érint az a probléma, hogy nagyon kora életkorban fel kellene ismerni ezt, és a családnak segítséget kell kapnia. Ha nagyon korán felismerik ezt a problémát, akkor nagyon sok probléma kezelhető lesz, például nagyon sok koraszülött kisbaba a kórházból kikerülve megkapja a megfelelő ellátásokat, és a megkésett pszichomotoros fejlődés, ami nem súlyos állapot, de a későbbiekben súlyosbodik, ha nem kap megfelelő fejlesztést, a közoktatásnak sokkal többre fog kerülni, viszont a gyermek is sokkal rosszabb állapotban lesz.

Erre vonatkozik az, hogy a család kérésére, mert ne vegyük figyelmen kívül a családot, tehát a családot mindenbe be kell vonni és a család általában kérné az ellátást, ha lenne. Az élet egy adott időszakában, ez lehet egy év, lehet három év, és lehet 28 év vagy 42 év, de nagyon-nagyon fontos, hogy az intervenciónak az a lényege, hogy ha korán megkapja az a kisbaba és a család a segítséget, abszolút van esély arra, hogy többségi óvodába menjen, majd iskolába. Tehát még egyszer mondom: az intézményrendszer tudna átalakulni, ha az ellátás megfelelő lenne.

Nem kell még egyszer elmondanom, hogy a gyermek személyes fejlődése az elsődleges, a család kompetenciái, amik megbillennek abban a pillanatban, amikor kiderül, hogy gond van, és a társadalom inklúziója, mert azt is figyelembe kell venni, hogy abban a

pillanatban, hogy ha egy családba Magyarországon sérült, eltérő fejlődésű kisgyerek születik, erősen megbillen az addigi szociokulturális és gazdasági állapota.

Akkor ezt szeretném, ha néznék. Nagyon örülnék, ha néznék a számokat, mert most meg fogom magyarázni, hogy hol van a baj.

Két évet mutatok meg önöknek, azért, hogy lássuk azt, hogy vannak változások, de nem sok. Tehát az első sor az élve született gyermekek száma egy adott évben. Ez 2005-ben 97 496 volt, ez közben felment, 2009-ben pedig ez a legutolsó adat, amikor össze tudtam szedni a különböző ágazatokból összeszedhető adatokat, tehát a KSH-tól leszedhető adat, 2009-ben 96 442 újszülött volt. Ez tudjuk, hogy 2010-ben már csak 90 ezer lesz, viszont a sokkoló szám az lesz, amikor ezt a számot majd 2010-re vonatkoztatom, mert az alábbi számok nem fognak változni jelentősen.

A NIC és a PIC, ez azt jelenti, hogy neonatális intenzív centrum, illetve perinatális intenzív centrum, tehát az újszülöttek közel 6 ezer gyerek – ha átlagot veszünk – rögtön a születést követően intenzív csecsemőellátásra szorul. Ez a Peter Cerny Mentőszolgálat, viszi a gyereket, ha van hová vinni, vagy pedig a kórházban azonnal intenzív ellátásra szorulnak ezek a gyerekek. Tehát ezek a gyerekek biztos, hogy rizikóbabák, hiszen az ő életük nagyon sok területen hetekig, hónapokig, rosszabb esetben akár egy évig is intenzív ellátást igényel. Tehát a keringésük, a légzésük és az ehhez tartozó idegrendszeri fejlődésük is erősen akadályozott, és ennek a következményeit aztán nyomon kellene követni.

Tehát 6 ezer kisbaba van évente, újszülött, még egyszer mondom, akinek a fejlődését nyomon kellene ahhoz követni, hogy tudjuk azt, hogy mennyi gyerek szorul ellátásra. Egyáltalán nem ez a 6 ezer gyerek, aki a későbbiekben az SNI kategóriával fog bekerülni a közoktatás ellátórendszerébe, mert nagyon sokan meggyógyulnak, viszont nagyon sok kisgyerekről – ahogy mondtam – 18 hónapos korban derül ki, hogy szociális, kommunikációs problémája van, illetve egyéb olyan pszichomotoros állapot, amikor ő hazakerült 5 naposan, de ha a védőnő nyomon követi, akkor egyévesen, kétévesen derül ki.

Tehát változik a populáció aránya, de a szám sajnos, nem változik.

Akkor megnéztük azt, hogy a 2005-2006-os, illetve a 2009-es tanévben hány gyerek kapott korai fejlesztést 0-5 éves korig. Erre azt lehet mondani, hogy ha ebből a 6 ezer gyerekből rögtön a kórházból kikerülést követően kapna 2147 vagy 2372 gyerek korai fejlesztést, azt mondanánk, hogy ez nagyjából rendben van, a többi gyerek csak egészségügyi ellátást igényel, de ez a szám sajnos, öt évfolyamot takar. Tehát ezt öttel osszák el. Akkor megkérdezem a szakértői bizottságokat, ez az Oktatási Minisztérium statisztikai osztályától származó adat, bocsánat, az előző az OGYEI-ből, az Országos Gyermekegészségügyi Intézetből, tehát egyiket sem a hasamra ütve találtam ki. Tehát ezeknek a gyerekeknek, akik korai fejlesztést kapnak, az átlagéletkoruk 3,5 év. Tehát ez azt jelenti, hogy jó esetben 3 éves korban derül ki Magyarországon még mindig a gyerekekről, amikor még mindig nem beszél, és még mindig nem, tehát konkrétan az óvodába beiratkozásnál, hogy tényleg gond van a gyerekekkel.

Akkor megnéztük azt, megint csak logisztikailag menjünk végig, hogy mennyi az SNI-s óvodáskorú gyermekek száma, és akkor látható, hogy ez változik. A 2005-ös adat azért magasabb, mert ott a roma gyerekek nagyobb számban voltak képviseltetve, és akkor látható, hogy óvodáskorú gyermek 5327, illetve 5027 gyermek volt, ami megint csak azt tudom mondani, hogy minimum 3 év, mert óvodába 3 éves kortól, mondjuk az SNI-s gyerekek 4 éves kortól járnak 7 éves korig, de ezt megint csak hárommal osszuk el.

Akkor ez látható, megint csak mondanám azt, hogy ha az alsó számot nem tudnánk, hogy a gyerekek meggyógyulnak, illetve maguktól is szépen fejlődnek.

És akkor itt jön a sokkoló adat, hogy azt kérdezem meg az Oktatási Minisztérium statisztikai osztályától, hogy hány gyerek megy évfolyamonként első osztályba SNI-kategóriával, illetve fogyatékos kategóriával. A nagyon durva az a 2005-ös adat, az még a

roma gyerekekkel együtt, most már megtörtént azóta az új oktatási törvény hatására, hogy itt tényleg csak az organikusan érintett gyermekek vannak, tehát organikusan érintett, akiknek – még egyszer mondom – 12 hónapos korban, 18 hónapos korban már minden tünete ott volt, tehát 4805 gyerek, mondjuk durván 5 ezer gyerek évfolyamonként. Tehát visszajön évfolyamonként 5 ezer gyerek, akinek ellátást kellett volna kapnia, és akkor 6 évesen, 6 évesen, 4 évesen, 3 évesen, 2 évesen. Ha végiggondolják, hogy hány gyerek vész el az egészségügyből kikerülve, a szociális ágazatot ugyebár nem ismerjük, hogy ők hol voltak és mint, de ez azt jelenti, hogy ha a korai fejlesztésnek csak a kötelező 0-5 éves kori időszakát vesszük és 5 ezerrel szorozzuk meg, ötször öt, azaz 25 ezer gyereknek kellene korai fejlesztést kapni, mert évfolyamonként ennyi gyerek kerül be a közoktatásnak a fogyatékos intézményrendszerébe.

Értik a problémát? Mert ez azt jelenti, hogy ez 25 ezer család, és akkor még nem beszélünk arról a 6 és 7 éves korról, amikor az iskolába kerülnek, tehát ezt megszorozhatjuk még kétszer öttel, mert az 5 éves kor az az ominózus helyzet, hogy a korai fejlesztés addig tart, de azt már nem tudjuk, hogy mi van a kettő között. És akkor nem beszélek még a súlyos autistákról és a súlyos halmozottan sérültekről, akik nincsenek benne ebben a számban, hanem ezek fölött vannak, akik Magyarországon szociális intézményben vannak gondozó nappali helyett, fejlesztő iskolába – szerencsére kiharcoltuk a törvényt – nagyon kevesen tudnak járni.

Tehát azt gondolom, hogy ezt a körülményt most, amikor együtt van a három ágazat, a három minisztérium, és végre itt vannak egy teremben, ami számomra egy nagy öröm, ezzel nagyon erősen kellene foglalkozni, és akkor röviden javaslatot teszek. Tudom, hogy sokan szeretik azt, hogy mire hivatkozunk, ezek ajánlások arra vonatkozólag, hogy a családoknak milyen formában kellene a szolgáltatásokat megkapni. Az elérhetőség azt jelenti, hogy minél korábbi életkorban, minél közelebb a lakóhelyhez.

Mondjuk Nógrád megyében konkrétan – elég szép, hosszú megye – másfél óra az, hogy a család kapjon ellátást, Nógrád megye és Pest megye a fekete folt, Pest megye a legdurvább. Hozzánk, a Budapesti Korai Fejlesztő Központba rengeteg család jár Pest megyéből, olyan másfél-két órát utaznak egy egyéves gyerekekkel azért, hogy azt a heti egy-két órát megkapják.

A közelség. A közelség lehet fizikai közelség és az, hogy a szakemberek is legyenek nyitottak és közel a családhoz, tehát ne az legyen, ami a magyar segítő szakember számára a megszokott, hogy én megmondom neked, hogy neked mi a jó, hanem kérdezzük meg a szülőt, hogy neki mi a problémája és miben tudunk segíteni, és ne abban segítsünk, amiben mi gondoljuk, hogy segítségre van szükség, hanem legyen partner a szülő.

A költségfedezet. Ez egyértelmű, hogy nem megoldott, hiszen az a nagyon kevés gyerek megkapja azt a 240 ezer forintos normatívát, ugyanakkor a költségvetésben sokkal nagyobb összeget kellene erre szánni, és akkor erre megint azt tudom mondani, hogy ha alulról építkeznénk, akkor lehetne költségvetést tervezni.

Ez a team munka azt jelenti, hogy mindjárt megmutatom, hogy milyen szakembereknek kellene együtt kommunikálni, mindegyik létező szakember, és a szolgáltatásoknak rengeteg magyar kiváló terápiás módszer van, együtt kellene működni, és a gyerek állapotának, fejlődésének megfelelően folyamatosan.

Akkor ott van az a sok-sok magyar szakember, aki mind létezik. Tehát elképesztő mennyiségű védőnőnk van Magyarországon, házi gyermekorvosunk már nem olyan sok, és az életkoruk sem annyira fiatal, és neurológusból és gyermekpszichiáterből se annyira sok van, azt gondolom, hogy ez a kormány tesz azért, hogy ne menjenek el, illetve jöjjenek haza, mert nem ártana, hogyha lenne, hiszen ők azok, akik a diagnózist pontosan meg tudják állapítani.

Tehát az autizmus diagnózisát csak gyermekpszichiáter, a gyermek egyéb más fejlődésére vonatkozó pontos diagnózist, hiszen egy szülőről beszélünk megint, a szülőnek az

a legfontosabb, hogy pontosan tudja, hogy mi az oka annak, hogy az ő kisbabája eltérő fejlődésű.

Szeretném hangsúlyozni azt a nagyon buta magyar magatartást, hogy ezek a szülők ugyanolyan szülők, mint mi vagyunk, és bármelyikünkkel előfordulhat. Tehát ez egyáltalán nem szociokulturális probléma, ez egy teljesen természetes, velünk élő probléma. Az egy más dolog, azt biztosan önök tudják, ha nem tudják, akkor most elmondom, hogy a koraszülés Európában a száz százalékhoz képest, a szülések számához képest 4,5-5 százalék, Magyarországon ez 9 százalék, tehát a duplája. (*Közbeszólás: Ez szociális probléma!*) Is, azt gondolom, de egészségügyi probléma is. Tehát ezzel is foglalkozni kellene. Az egészségügy szólalt meg a hátam mögött, és a szociális ágazatra hárította a problémát. (*Derültség.*)

Tehát ott van a rengeteg szakember, akik vannak, eléggé szegregáltak, és a különböző ágazatoknál, tehát meglepetésszerűen az orvosok az egészségügyben vannak, a gyógytornász és a pedagógus már az oktatásnál, a pszichológus ki tudja, hol van, a szociális munkás a szociális ágazatban, tehát megvannak, tehát elképesztő mennyiségű szakembert képzünk, talán arra kellene őket képezni, amire van igény és szükség.

Akkor itt van az a tevékenységsor, ha a gyerekeket szűrnék, majd a kiszűrt gyerekeket komplex módon kivizsgálnák, akkor lehetne számukra különböző típusú terápiákat biztosítani, amelyek vannak Magyarországon, és akkor – még egyszer mondom – mindenkinek az életminősége sokkal jobb lenne.

Még egyszer azt szeretném kérni önöktől, hogy ezt ne egy szegregált problémának kezeljék, mert biztos vagyok benne, hogy az itt ülők közül, mondjuk a baráti körre gondoljanak, és azt mondanám, hogy biztos vagyok benne, ha öt családra gondolnak, nincs olyan, hogy ne lenne abban az öt ismerős családban, ahol már legalább két gyerek van, olyan kisbaba vagy olyan édesanya, akinél vagy a szüléskor vagy utána valamifajta probléma ne lenne. Tehát ez nem egy szegregált probléma. Magyarországon ilyen tabuk vannak, nem beszélünk arról, ami probléma, ugyanakkor még egyszer mondom: ez egy teljesen össznépi, társadalmi probléma, amit nem szabad az egészségügynek, a szociális ágazatnak és az oktatásnak figyelmen kívül hagyni.

A szabályozási környezet. Elképesztő mennyiségű törvény van az egészségügyben, a szociális ágazatban, az oktatásban, mindegyik leírja azt, hogy a szülőnek mindenhez joga van, a gyerekeknek mindenhez joga van, csak nem valósul meg semmi. Tehát ez megint csak nem meglepő, hogy semminek nincs jogkövetkezménye. Erre vonatkozóan próbáltak már mintapereket, illetve a szülők megpróbálnak szakemberekkel együtt lobbizni, azt gondolom, hogy ennek van ereje. Nem ártana átnézni, hogy ha már itt van a három ágazat együtt, egy minisztérium alatt, hogy jogharmonizáció.

Elképesztő, hogy mennyire leír mindegyik ágazat a törvényeiben dolgokat, miközben a törvények között és az ágazatok között elveszik a gyerek és a család. Sajnos, ez fájdalmas a családok számára. Egyáltalán nem kliensközpontú a szolgáltató rendszer, az egészségügy diagnózist közöl és receptet ír fel, a pedagógus megmondja, hogy mit csináljunk, tehát ez egy tanulmány Kereki Judit által, aki a TÁRKI megbízásából kutatta a kora intervenció magyarországi helyzetét. Itt csak próbáltam szűken összefoglalni azt, hogy hol vannak jól megfogható, tehát nem azt mondom, hogy virtuális, ezek jól megfogható problémák.

Mi a feladat? Az a feladat, hogy pontosan határozzuk meg és az egészségügy tudja azt, hogy hány intervencióra jogosult vagy rizikóbaba van. Tehát az egészségügynek ott vannak az adatok, esetlegesen tovább kellene adni az egészségügynek ezeket az adatokat a szociális szféra és az oktatás felé. Azt mondja az egészségügy – teljesen jogosan -, hogy ha ők valóban szűrnének, akkor elképesztő nagy bajban lenne az oktatás, mert nem tudna mit kezdeni azzal a nagy mennyiségű gyerekkel, aki ott van, mert az ellátó rendszer, az intervenciók, korai fejlesztő szolgáltató rendszer nem elég, nincs megfelelően képzett szakembergárda és nincs

megfelelően képzett szakember és szolgáltató, aki ezt a nagy mennyiségű kiszűrt gyereket tudná ellátni.

Erre azt tudom mondani, hogy akkor sem megoldás az, hogy ne szűrjünk vagy szűrjünk, de ne küldjünk tovább, hanem becsukjuk a szemünket, mert azt gondolom, hogy hosszú távon – és remélem, nekem már rengeteg helyen, mindig bárhol járok – bármelyik kormány van -, bárhol, mindig azt mondják, hogy ne gondoljam azt, hogy bármelyik kormány is két évnél tovább gondolkodik a saját tevékenységében. Én pedig erre azt tudom mondani, hogy itt gyerekekről van szó és családról, aki most megszületik, és nem tudok ennél egyszerűbbet mondani. Azt gondolom, hogy teljesen mindegy, hogy milyen politikai párthoz tartozik és melyik bizottságban ül, még egyszer mondom: ez egy nagyon egyszerűen érthető feladat, és nem tehetik azt meg, hogy nem foglalkoznak vele.

Az ellátási protokollt le kellene írni, hogy mivel kellene szűrni, és milyen diagnosztikai eszközök kellene ahhoz, hogy minél hamarabb a szülő tudja, hogy mi az oka az ő kisbabája eltérő fejlődésének, és erre ellátást lehessen biztosítani. Az ellátást akkor tudja a fenntartó, az önkormányzat biztosítani, ha tudja, hogy az adott településen, és megint csak nagyon egyszerű, mert adott településért az adott polgármester felelős, az egészségügy, a védőnők kötelezően jeleznek az önkormányzatok felé. Jelezni kellene, és erre a fenntartónak terveznie kellene ellátást, képezni kellene szakembert és bővíteni kapacitást. Ott vannak a szociális támogatások, amelyek vannak ugyan, de ha a szülő nem tudja, hogy baj van a gyerekével, vagy senki nem mondta neki, vagy nincs papírja, akkor a szülő nem kapja meg. Tehát elképesztő mennyiségű juttatástól, attól a nagyon kevéstől, de nagy mennyiségtől esik el az a család, aki nem kapja meg a diagnózist.

Akkor itt van nekem egy ilyen ötletem, ami a nemzetközi gyakorlat, és most volt egy TÁMOP 3.1.1., ahol három régióban modellizáltuk azt, hogy ha a védőnők valóban szűrnének, és beépítettünk egy ilyen kulcsszemélyt, hogy ne a védőnőnek legyen a kritikus helyzete az, hogy nem tudja az egészségügy tovább küldeni, hová, akkor legyen egy ember, egy kulcsszemély, aki a családdal felveszi a kapcsolatot, és aki megpróbálja a család további diagnosztizálását, majd ellátását biztosítani.

Erre nekem javaslatom, itt most a szakértői bizottságban a korai fejlesztésért felelős szakemberek voltak a koordinátorok vagy a kulcsszemélyek, nevezhetjük bárhogy, de ha arra gondolunk, hogy minden önkormányzatban van családsegítő szolgálat, és nagy számban vannak, és nemcsak a szociálisan hátrányos helyzetűekkel kellene foglalkozni, hiszen konkrétan ez egy valós családsegítés. Tehát ha szociális munkások képeznék erre a területre is, akkor egy nagyon nagy segítség lenne, hogy a családok véletlenül se essenek ki az ellátórendszerből. Azt gondolom, hogy ha egy szociális munkásnak mondjuk húsz családja van, azt abszolút végig lehet követni a születéstől a munkába kerülésig vagy a felnőtt ellátásig. Tehát ez tipikusan szociális munkásnak való feladat, tehát hogy még ő is van, tehát ez megint csak nem egy költséges befektetés.

A szakértői bizottságokra vonatkozóan azt gondolom, hogy tényleg olyan szinten vannak megterhelve ezzel a feladattal, a szakértői bizottság az oktatási rend szerint dolgozik, a gyerekek pedig arról híresek, hogy folyamatosan születnek. Tehát gondoljanak bele, hogy megszületik januárban egy kisbaba, akiről kiderül, mondjuk egy hónap múlva megvan a kromoszómavizsgálat eredménye, hogy Down-szindrómás vagy kéthónapos korban odakerülnek hozzánk fejlesztésre, és akkor azt mondjuk nekik májusban vagy júniusban, hogy most három hónapig megáll az élet, és majd a gyermek remélhetőleg magától fejlődik, merthogy oktatási szünet van.

Tehát ez megint csak az abnormitását mutatja annak, hogy az oktatás kapta meg ezt a feladatot. A gyerekek még egyszer mondom: arról híresek, hogy folyamatosan születnek, a probléma folyamatosan derül ki, tehát nem szabadna oktatási intézményként vagy valamilyen módon ügyeleti rendben kellene a szakértői bizottságoknak is folyamatosan vizsgálni ezeket a

nagyon kicsi babákat, ha majd fognak vizsgálni, mert jelenleg a védőnők nagyon ritkán küldenek a szakértői bizottságokba – pontosan ezért – gyermekeket és családokat. A másik pedig: azért, mert félnek a szülők attól, hogy ha a szakértői bizottságnak a korábbi tapasztalatai alapján azt tudták, hogy ott a fogyatékoságokat osztogatják, bocsánat a szakértői bizottságok munkatársaitól, de félnek a stigmatizációtól, és főleg, ha belegondolok, hogy egy koraszülött kisbabából még lehet háromévesen egy tipikusan fejlődő, tehát behozza az elmaradást, akkor valóban nem ideális.

Tehát ezért a diagnosztikai eljárásnak és a kategóriáknak is rugalmasan kellene kezelni, az ellátástól függetlenül, amit meg kell kapniuk, hogy a gyermek valóban a stigmáját megkapja és ezt milyen formában. Értik, amit mondok? Ez már nagyon szakmai.

Az nagyon fontos, hogy a szakértői bizottságokban gyermekpszichiáterek dolgoznak, ha lennének, ehhez képest ezért megint csak azt tudom mondani, hogy egy volt koraszülött babát inkább gyermekneurológus lásson.

Mindjárt befejezem, ígérem. Nagyon fontos az, hogy legyen szakemberképzés. Az ELTE Bárczi Gusztáv gyógypedagógus karával közösen 2012-ben be fogjuk indítani húsz év után az első korai intervenciók szakemberképzését. Azt szeretném önkéntől kérni, ezt most konkrétan kérem, hogy nagyjából másfél éves szakirányú képzés lesz, olyan szakembereket szeretnénk képezni, akik már a területen dolgoznak, csak tudás nélkül, de valamilyenfajta gyakorlattal csinálják ezt, hogy kapják meg ezek a szakemberek, akik már évtizedek óta ezen a területen dolgoznak, azt a fajta minőségi tudást, ami a munkájukat hatékonyabbá teszi és nem a kiegészítés felé viszi őket, hogy ez a képzés legyen támogatott. Ez nem egy luxusképzés, tehát nem azt szeretnénk, hogy – nagyon durván fogalmazok – otthonülő, jól eleresztett családból ezt a képzést választó hölgy jöjjön erre a képzésre, hanem olyan szakember jöjjön, még egyszer mondom, aki az adott területen valóban ellátja az adott gyerekeket.

Azt gondolom, hogy ezzel tudnánk igazából támogatni és érdemesíteni azokat a szakembereket, még egyszer mondom, akik ezt idáig megfelelő képzések hiányában tették.

Bővítés biztos, hogy kell, mert ha valóban szűrnének a védőnők, és én járom az országot és elkezdtek szűrni, azt gondolom, hogy talán valamit megérint önkben az, amit mondok, tehát ahogy az országot járom és helyi szinten csak úgy vagyok hajlandó elmenni, ha ott van a helyi védőnő, a tisztai főorvos, a gyermekorvosok, a bölcsődei gondozónők, óvodapedagógusok, gyógypedagógusok, tehát közösen hallják ugyanazt, amit most közösen mondok önknek. Tehát közösen hallják meg azt, hogy az adott településükön rengeteg láthatatlan család van, aki nagy bajban van, akkor általában egy-két hónapon belül történik valami, és sokkal több család jelentkezik ellátásra. Tehát itt számolni kell a kapacitások bővítésével.

Ennyiben próbáltam összefoglalni, amit szerettem volna elmondani. Köszönöm. (Taps.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nyilván többekben vetődött fel kérdés. Először azt a kérdést kell eldönteni, hogy most tegyük fel ezeket a kérdéseket, vagy szépen menjünk végig az előadók során és utána. (Osztolykán Ágnes: Most.) Szerintem utána. (Derültség.) Ágnes azt mondja, hogy most. Ez némileg udvariatlan a többi meghívottunkkal szemben, viszont nem fenyeget az a veszély, hogy elfelejtitek a kérdéseket. Ki az, aki most akarja feltenni a kérdést? (Révész Máriusz: Ági tegye fel most, a többiek pedig utána.) Ágnes, és a többiek pedig megjegyzik. Parancsolj!

OSZTOLYKÁN ÁGNES (LMP): Köszönöm nektek a lehetőséget. Én már közben is közbe akartam szólni, de elnök úr lebeszélte róla. Egyáltalán nem kötekedésként, hanem tényleg megerősítve azt, amit hallottunk.

Én magam számos olyan családdal, emberrel beszéltem, és itt értem azt, hogy fontos a fejlesztés és fontos a tudásnak a továbbadása, és ahogy te is mondtad sokszor, hogy a szűrés nem történik meg. Én ismerek számos olyan családot, ahol 6-7 éves korban derül ki. Te azt mondtad itt a sorban, hogy 18 hónapos korban már megállapítható valakiről az, hogy autista. Most én számos olyan családot ismerek... *(Czeizel Barbara: Bocsánat, a tünetek ott vannak, onnantól kezdve kell folyamatosan nyomon követni azt a kisgyereket, hogy kiderítsük, hogy valóban mi az oka az ő tüneteinek.)* Igen.

Azt gondolom, hogy azért arra is nagyon nagy hangsúlyt kellene fektetni, hogy ez a probléma teljesen másként van jelen egy család életében, akik mondjuk egy nagyvárosban élnek, akik tudnak arról, hogy mondjuk van ilyen fejlesztési lehetőség, és egy olyan család életében, akik egy kistelepülésen, bármelyik faluban élnek, és számos olyan példát tudok, hogy 6-7 éves korban, amikor már végighurcolták a fél világon, hogy siket és azért nem beszél, illetve hallászavara van, nem tudom, milyen zavarai vannak, és amikor eljutnak egy ilyen szakértői bizottságig, sok esetben akár Budapestig, és az lett volna a kérdésem, hogy te, mint szakember mit gondolsz erről, hogy ez egy valós probléma-e. Én azt hallom ezektől az emberektől, hogy nagyon nehezen mondják ki ma Magyarországon egy kisgyerekekre azt, hogy ő autista-e vagy sem. És ha ki is mondják, akkor viszont nagyon nehéz olyanfajta óvodai ellátásban részesíteni, ahol őt beveszik a csoportba, és nagyon sok esetben ezek az óvodák magánóvodák, amelyek nagyon sok pénzbe kerülnek, illetve nyilatkozhat az óvónő, hogy bevállal-e még plusz egy ilyen – nem tudom, ti ezt biztosan sokkal jobban tudjátok – gyereket vagy nem.

Tehát azt érzékelem, és lehet, hogy ez egy fals dolog, de hogy az autizmus rámondása egy gyerekekre, az egy nagyon nehézkes folyamat.

CZEIZEL BARBARA, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ vezetője: Pászthy Bea nálam sokkal jogosultabb, de elmondom a saját tapasztalatunkat. Mi a Koraiban 0-3 éves korig vizsgálunk, korábban 5 éves korig vizsgáltunk, de pontosan azért, mert azt gondolom, hogy a korai életszakasz a legfontosabb azon szempontból, hogy a leghamarabb kellene felismerni a problémát.

Hozzánk általában két éves kortól jelentkeznek azok a gyerekek, akik azokat a tüneteket produkálják. Nálam két gyermekpszichiáter dolgozik, nagyjából a Holdról hoztam le őket. Tehát gyermekpszichiáter Magyarországon ma már nincsen, vagy életkorát tekintve – hogy finoman fogalmazzak – erősen 40 fölött van. Most ahhoz képest, amennyi kellene, merthogy Svédországban vannak.

De a probléma igazából az, amit te elmondtál, hogy az egész világon az autizmus nem egy járvány. Húsz évvel ezelőtt, én siket szakon végeztem, pontosan amit elmondtál, akkor is voltak autisták, csak akkor vagy a siketekhez voltak berakva, hiszen nem reagálnak a verbális kommunikációra, de a siket szakos szakemberek pontosan tudták, hogy ők nem siketek, vagy pedig az értelmi fogyatékosokhoz voltak berakva, vagy pedig szociális intézményben voltak.

Tehát attól, hogy az egész világ most azon dolgozik, hogy az autizmus korai diagnosztikáját, a kóroki diagnosztikáját is és a fejlődési diagnosztikáját is minél jobban fejlesszék, ehhez képest Magyarországon van egy-két munkacsoport, aki ezt csinálja, de mint a tüztől, rettegünk. Miközben – még egyszer mondom – ez nem egy járvány, csak fel kellene ismerni a gyerekeket, és akkor lehetne szakembert képezni.

Most, három éve indult el a Bárczin – csak a szakemberképzéssel kapcsolatosan mondom -, most van a második hasonló szakirányú képzés a Bárczin autizmussal foglalkozó szakemberképzés ügyben, eddig nem volt hivatalos szakemberképzés. Nagyon specifikus tudás, és nagyon nagy óraszámra kellene biztosítani. Amerikában voltam a múlt héten, ott is elképesztő nagy a probléma, nálunk mondjuk a Koraiban három hónap a várakozási idő a listán, a legrosszabb esetben, azt mondják, hogy ugyanez a probléma az autizmus tüneteinek a

szűrésével, hogy mi van akkor, ha kiszűri a szakember vagy a szülő, Amerikában nagyjából fél-egy évet kell várni a diagnózisra, és akkor ezt követően kérdés, hogy lesz-e ellátás, aminél heti 20 óra az ideális ezen gyerekek esetében, nem heti kettő és nem heti négy.

Tehát ez megint hozza magával azt a problémát, ami megint csak onnan jön, hogy ha korán ismernénk fel, akkor tudnánk azt, hogy hány szakembert kellene képezni, és a diagnosztikai eszköztár is nagyon-nagyon specifikus. Tehát amikor diagnózisról beszélünk és a szakértői bizottságok munkájáról, a legtöbb szakértői bizottságban nincsen olyan szakember, aki ezen specifikus diagnosztikai eljárások birtokában és tudásában van.

ELNÖK: Köszönöm. Azért gyűltünk össze, hogy megértsük a problémát, és néhány cselekvési pontot azonosítsunk, és ezt a kormány figyelmébe és a magunk figyelmébe vessük, javasoljuk.

Nagyjából 4 órakor kezdtük el, én úgy terveztem, hogy 6-kor befejezzük az ülést, két órát mindenképpen szánunk erre, tehát így gazdálkodjunk az energiánkkal, akinek hamarabb el kell mennie, attól tisztelettel elköszönünk.

Nagy Gyöngyi Mária küldött anyagot, illetve jelezte, hogy a NEFMI részéről fog szólni. Most értesült róla, hogy a NEFMI részéről ő fog szólni. Zoltán delegálta ezt a feladatot, ha jól látom (*Derültség.*), utána pedig Dudás Zoltán, te is kívánsz szólni? (*Dudás Zoltán: Amennyiben szükséges.*) Amennyiben jónak látod.

Tessék parancsolni!

Nagy Gyöngyi Mária (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)

NAGY GYÖNGYI MÁRIA főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Valóban, itt a megszólalás ténye most egy kicsit meglepetésként ért, de ez nem jelent problémát, megtiszteltetésként inkább, mint meglepetésként.

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásáról történő tájékoztatás, ez egy nagyon kis egyszerű cím, de olyan sokrétű, hogy komolyan gondban voltam azzal, hogy mi az az információ, amit illik elmondani. Ennek az eldöntésében szintén bevallom, hogy egy kicsit zavart az a tény, hogy a bizottság tagjai között tudom, hogy vannak olyan hölgyek és urak, akik szinte mindent tudnak erről a kérdésről, és természetesen vannak olyanok is, akik az eddigi munkájuk során ezzel esetleg csak érintőlegesen találkoztak.

Úgyhogy először elnézést kérek azoktól, akiknek semmi új információt esetleg nem fogok tudni mondani, talán adatokat igen.

A sajátos nevelési igény megállapításával kapcsolatos néhány problémát Barbara már említette a saját témájának az elővezetésében. A magyarországi szabályozásban nagyon régóta egy komplex vizsgálathoz kötik a jogszabályok, hogy mikor tekintünk egy gyermeket, tanulót sajátos nevelési igényűnek a közoktatás szempontjából.

Azért hangsúlyozom ezt, mert tudjuk, hogy a különböző ellátások szempontjából, a különböző juttatások, jogosultságok igénybevétele szempontjából az eltérő ágazatokban eltérő kritériumok fogalmazódtak meg. Nagyon sok vita volt és ma is bizonytalanság van a szakemberekben, kétség a kívülállóknak, hogy ebből a diagnózisból most mit és hogyan értelmezzünk.

Vannak különböző szakaszok, amikor valamit kiemelünk. Volt olyan, amikor az intelligencia kvóciens volt az egyetlen, és mindig csak azt emeltük ki. Utána jött a következő, ami el kell ismerni, hogy szorosban kapcsolódik a minél szigorúbban, egyértelműbben beazonosítható, és elsősorban a finanszírozáshoz kapcsolható kimutatásokhoz, nyilvántartásokhoz, a BNO kód. Számtalanszor találkozunk azzal, hogy felhív egy kincstár, hogy az F.71-es után jár-e a támogatás. Erre a válasz nem lehet más, mint az, hogy nem

tudom. Az F.71-es az egészségügy, a BNO, a betegségek nemzetközi osztályozási rendszere. Az orvos megállapít valamit, azt bekategorizálja.

Mint említettem, a sajátos nevelési igény megállapítását szakértői bizottság végzi, akinek van orvos része, az orvosi vizsgálat része az orvos feladata, hogy ő a saját szakmai tudása, ismerete alapján azt mondja, hogy orvosi szempontból ezt tudom mondani. Van egy pszichológiai része, ahol a pszichológus a saját szakmai tudása, tapasztalata alapján megállapítja. Nála az IQ a releváns, mint ahogy az orvosnál is a BNO. Van a pedagógus, nem részletezem, hogy miket vizsgál, utána ez a vizsgáló team összeül, és itt a vizsgálat célja, hogy az oktatás szempontjából a gyermeknek, a tanulónak mire van szüksége. Tehát nem orvosi, nem pszichológiai, nem pedagógiai, hanem hogy mi jó neki.

Hogy egy konkrét példát mondjak, az orvosi vizsgálat például megállapíthat egy bizonyos szintű halláscsökkenést vagy látáselmaradást, orvosilag a BNO-kód ugyanaz. De a pszichológus megvizsgálta az adott gyermeket, és a tanulékonyága olyan, hogy nagyon sok mindent képes kompenzálni. A pedagógus is megvizsgálta, a szülővel is beszéltek a vizsgálat előtt, az anamnézis felvételekor, és a bizottság összeül és azt mondja, hogy ez egy nagyon pozitív családi támogató környezet. Tehát az integrált nevelés, oktatás ennek a tanulónak a számára jó szívvel javasolható.

Lehet, hogy az ugyanolyan mértékű halláscsökkenés, de a normál övezet határán lévő intelligenciával rendelkező és egy nem ilyen szerencsés támogató környezetben lévő, azonos életkorú tanulónál azt mondják, hogy ahhoz, hogy az ő fejlődése biztosan időben meginduljon, azt javasoljuk, hogy az erre a célra létrehozott gyógypedagógiai intézményben kezdje meg. Hosszú voltam, de ez is az egyik neuralgikus pont ezen a téren.

Tudjuk, hogy sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló nincs. Ez ugyanolyan fogalom, mint a gyümölcs. Ahogy gyümölcsöt nem evett még egyikünk sem, csak körtét, almát, szilvát, ugyanúgy a sajátos nevelési igényű gyerekekről is, ha már olyan konkrét személyről beszélek, akinek neve van, életútja van, akkor ő vagy látássérült vagy hallássérült, tehát mindig egyénre szabottan történik az ő részére a fejlesztési feladatok megállapítása.

Említette Barbara azt is, hogy a közoktatási törvényben szabályozott szolgáltatások igénybevétele minden esetben a szakértői véleményre alapozódik. Tehát ez a beutaló ahhoz, hogy bármilyen jogosultságával éljen, ellátást igénybe vegyen, a szakértői véleménnyel rendelkeznie kell.

A korai fejlesztéssel, gondozással kapcsolatban a legutóbbi jogszabály-módosításnál érvényesítette a tárca azt a jogos felvetést, elsősorban a korai fejlesztésben dolgozók részéről, hogy a szülőnek ne kelljen várakoznia. Ezért ott a szakértői és rehabilitációs bizottságok 18 hónapos kor alatti gyermeknél, szakorvosi javaslatra a gyermek külön vizsgálata nélkül kiadják azt a szakértői véleményt, amivel az ő korai fejlesztése megkezdhető.

Nem vitatható a felvetett probléma, a megbélyegzés, azt hiszem, ez is csak egy szemlélet kérdése, de valóban ma még a többség így éli meg, hogy szakvéleménye van a gyermeknek. A korai életkorban, ami az én meglátásomban ennél jelenleg nagyobb problémát jelent szintén, a konkrét diagnózishoz való ragaszkodás kérdése, mert az, hogy korai fejlesztésben kell részesíteni a gyermeket, az nem olyan ijesztő, de ha ebben az életkorban is elvárjuk azt, hogy legyen leírva, hogy miért, az részben nem igazán vállalható fel még tiszta szakmai lelkiismerettel, és részben valóban elijesztheti a szülőt.

A bizottságok túlterheltségéről, a kompetenciával kapcsolatos kétségekről is hallottunk. Valóban az ő feladatkörük a létrehozásuk óta – a '70-es években jöttek létre először az állandó áthelyező bizottságok, az azt megelőző időszakban az iskola igazgatója, a gyógypedagógiai iskola igazgatója volt döntésre jogosult abban, hogy egy gyermeket oda felvesz-e, mert úgy érzi-e, hogy neki itt a helye. Folyamatosan fejlődött a feladatuk és bővült a feladatkörük. Ezzel együtt természetesen a vizsgálati eszközeiket, módszereiket is bővíteni kellett, és szükségessé vált az ő kapacitásbővítésük is. Ez nem igazán mondható sikeresnek,

hullámzások voltak benne. Volt olyan, amikor úgy tűnt, hogy egy kicsit jobb körülmények között dolgozhatnak, utána megint különböző okok miatt ismét romlottak a körülményeik.

Tájékoztatóként, hogy érzékeljük, hogy miről beszélünk, amikor a bizottságokról van szó. Az elmúlt évi közoktatási statisztikai adatok összegzéséből néhány számot szeretnék mondani. Az ország összes bizottsága – ez 34-38 bizottság, változik, mert a megyei jogú város hol létrehozza, hol megszünteti, a kistérség létrehozza, megszünteti, de általában ez a szám a jellemző – egy évben 55 725 gyermek vizsgálatát látja el. Ebből az 55 725 vizsgálatból 21 786 volt az, aki első ízben járt szakértői bizottság vizsgálatán, és a 33 939 pedig a kötelező vagy a szülő által kért rendkívüli felülvizsgálatok száma. Egy főfoglalkozású, illetve a teljes munkaidőre átszámított részfoglalkozású bizottsági munkatársra egy évben 188 vizsgált gyermek, tanuló jut. Ez egy nagyon magas szám.

A bizottságok munkájával kapcsolatban jellemzően a panaszok kerülnek a nyilvánosság elé, mert ha az ember elégedett, akkor természetesnek veszi, és ez így van rendjén. Ha úgy érzi, hogy nem olyan szolgáltatást kapott, amilyenre várt, vagy amilyenről úgy tudta, hogy neki jár, akkor elindul panasszal. Itt is hallottuk, hogy csak szorgalmi időben vizsgálnak. Valóban volt egy ilyen gyakorlat régen, de azért a tisztánlátás érdekében azt fontosnak tartom megemlíteni, hogy a jogszabály a pedagógiai szakszolgálatok esetében a folyamatos működést írja elő. Éppen azért, mert három hónap egy gyermek esetében nagyon sokat jelent. A folyamatos működés egy éve mondatik így ki, és nem volt népszerű a tárca ennek az intézkedésnek a kimondásával, nagyon sok kifogással találkoztunk, amelyek között például olyan is volt, hogy a bizottság vagy a korai fejlesztés az az iskola épületében történik, és azt nyáron bezárják.

Azt hiszem, egyetértünk abban, hogy ez nem szabályozási és nem finanszírozási kérdés, hanem igenis, erre oda kell figyelni.

Az sem érv, hogy ott is pedagógusok vannak, ahol a szabadságot ki kell adni. A gyermekvédelmi területet nem akarom előrevetíteni, de a gyermekotthonokban is pedagógusok vannak, mégis egész évben a folyamatos működés megoldható.

A bizottsági vizsgálatokról és a szülői fellebbezésekről még néhány adatot mondanék, mert biztos vagyok benne, hogy ez is érdekes és fontos lehet. Mint említettem, 55 ezer vizsgálatot végeztek. A bizottság kezdeményezésére hozott elsőfokú beiskolázási határozatok száma 1921 volt. Erről akkor beszélünk, amikor a szülő a vizsgálat után a bizottság javaslatával nem ért egyet. A bizottság nem hatósági szerv, ő javaslatot tesz. Ha a szülő elfogadja, akkor a szakvéleményt megkapja az adott intézmény, és megy minden a maga útján. Volt egy olyan időszak, amikor minden egyes gyermekről határozat született, de ennek már jó 15 éve vége, hiszen teljesen felesleges egy pecsétes írást adni a szülőnek arról, hogy az ő gyermeke nem lát.

Tehát most már a bizottság csak javaslatot tesz. Akkor, ha nincs egyetértés, akkor van lehetőség arra, hogy a szakértői véleményt a gyermek lakóhelye szerint illetékes önkormányzat jegyzőjéhez továbbítja a bizottság azzal, hogy ő így látja, a szülő nem ért egyet, akkor terelődik gyakorlatilag államigazgatási útra az ügy, és nem a bürokrácia fokozásának a szándéka miatt, hanem azért, mert a jegyző határozata ellen jogorvoslati lehetősége van a szülőnek. Akkor másodfokon most már a kormányhivatal dönt, teljesen független, újabb szakértői vizsgálat alapján.

Tehát amikor az elsőfokú beiskolázási határozatokról beszélek, akkor a jegyzői döntésről, és ez 2 ezer alatt volt a magas vizsgálati számhoz képest.

A 2 ezer elsőfokú határozat ellen összesen 127 fellebbezést nyújtottak be a szülők. A másodfok, tehát már a kormányhivatal szintjén született határozat a fellebbezésnek helyt adó másodfokú határozatok száma ebből a 127-ből 38 volt, az elutasító 33, panaszügy 24. A szülőnek joga van ahhoz, hogy bíróságra menjen a másodfok után. Ezeket nevezzük

panaszügynek, és volt 580 ebből az előbb említett számból, ami még nem záródott le augusztus 1-jéig.

Itt jelzem azt, hogy a folyamatos figyelemmel kísérés lehetőségét is néhány éve tartalmazzák a jogszabályok, amikor azt mondják, hogy ne mondjunk ki semmit, de segítsük a pedagógust, és egy éven keresztül figyeljük a gyermek fejlődését. Ezt is lezáratlan ügynek tekintjük, hiszen sem ezt nem mondtuk ki, sem azt.

Tény, hogy a szakértői és rehabilitációs bizottságok szakmai, módszertani segítése központilag szervezeten nem megoldott. Az egy éve hatályban lévő jogszabály az eljárás rendjét már meghatározza, a szakértői vélemény elkészítését megalapozó vizsgálat szakmai követelményeit is, de a hogyan és mivel kérdésekre részletes választ nem ad, és nem egységes a munka szakmai ellenőrzése sem. Szinte évtizedek óta probléma a hosszú, akár több hónapos várakozási idő. Barbara amerikai példája ezt most könnyebbé tette kimondani. *(Czeizel Barbara: Én az autizmusról beszéltem!)* A többenél se sokkal jobb. De ezek a tények.

Azok is tények, hogy a témát érintő jogalkotás során nagyon sok szakmai vita van. Ha a saját véleményemet mondhatom, biztos, hogy nem jogszabályban kell meghatározni tetteket, vizsgálati módszereket, hanem a megfelelő szakmai háttér kialakításával.

A sajátos nevelési igényű tanulók arányának az alakulásáról nagyon röviden.

ELNÖK: Itt a képviselő urak jelzik, akik rendszeresen elolvasták az anyagot, hogy ez olvasható.

NAGY GYÖNGYI MÁRIA főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Jó, én ezt nem tudtam. Akkor nem mondom a számokat, mert 5 után ez már úgyis megjegyezhetetlen. Tehát ha önök megkapták ezt az írásos tájékoztatót, akkor azt hiszem, hogy talán amit még kiemelnék belőle, mint ami jelenleg legtöbbit foglalkoztatja a szakterületet és a területtel foglalkozó külső szemlélőket is, az egyik a korai fejlesztés és gondozás kérdése, hiszen tudjuk, hogy több tanulmány, koncepció kereste a megoldást arra, hogy hogyan valósítható meg a család számára egy helyszínen elérhető ellátás. A másik pedig a súlyosan, halmozottan fogyatékos gyermekek iskoláztatása, fejlesztő iskolai oktatása. Van már négyéves tapasztalatunk, rendelkezünk most annyi információval, hogy meg kell fontolnunk, az alternatív lehetőségek bevezetését is a családok igényeihez alkalmazkodva. Itt nem a szaktudásban van hiány, vagy a szakmai hozzáértésben, hanem Magyarország településszerkezete, az érintett tanulóknak a nagyon kis száma miatt, addig, amíg a közlekedést, a szállítást nem tudjuk megoldani és finanszírozni a gyermekek esetében, addig valószínűleg még különböző átmeneti lehetőségekben is gondolkodnunk kell.

A szakképzésre, felsőoktatásra nem is térnék akkor ki, mert minden az anyagban benne van. Azt hiszem, hogy ott megállapíthatjuk, hogy jó irányba haladunk, hiszen folyamatosan emelkedik az érettségit adó középiskolákban tanuló, középfokú intézményekben tanuló fogyatékos fiatalok száma, ugyanígy a felsőoktatásban is a támogató intézkedésekkel egyre többen sikeresen jutnak el a diplomáig. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Valóban azt gondolom, hogy arra koncentráljunk, ahol úgy tűnik számunkra, hogy eltűnnek a gyerekek. Tehát a szektorok, a szférák váltópontjaira, egészségügy, szociális, oktatási terület váltópontjaira, és valóban, ha van értelme az integrált nemzeti erőforrás-fejlesztési minisztériumnak, akkor többek között ez az együttműködés, legalábbis a tárca szerkezetében rendelkezésre áll. Hogy ez megjelenik-e más területeken, ez mindig kérdéses. Parancsolj!

Dudás Zoltán (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)

DUDÁS ZOLTÁN főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Nagyon köszönöm, elnök úr. Tisztelt Képviselő Hölgyek! Tisztelt Képviselő Urak! Tényleg akkor a lényegre koncentrálva, az anyagban ott vannak a sarokpontjai a szociális ágazatnak. Két részre tagolnám a mondandómat. Az egyik a kisgyermekkori fejlesztés, ezen értjük akkor a bölcsődét, illetve a családi napköziket – közkedvelt nevén a CSANA-kat -, a másik része pedig a szakellátás kérdésköre lenne.

Elég más terminológiákat fogok használni, mint amit eddig hallottunk. Eddig a sajátos nevelési igényű gyerekekről hallottunk, amit a Kt. szabályoz. A gyermekvédelmi törvény más terminológiákat hoz be, nevezetesen a speciális, illetve a különleges igényű ellátást igénylő gyermekek fogalmát. Ha valamiképpen a nyelvezetet, a hozzáállást, a protokollokat sikerül egységesíteni, úgy gondolom, hogy máris léptünk egy nagyot előre. Az erre utaló munkák mind az oktatási ágazatnál, mind a szociális ágazati alegységeknél már elindultak ezek az egyeztetések, illetve munkák. Ebben esetleg kérhetünk további segítséget, hogy akkor egységes szemlélet, egységes nyelvezet, terminológiák kerüljenek kidolgozásra.

Ha a bölcsődei ellátást nézzük, és tényleg itt elhangzott, hogy az egészségügy milyen jelzőszámokat mutat, hogy sajátos nevelési igényű gyermekek kerülhetnének be a rendszerbe, ugyanakkor azt látjuk, hogy körülbelül a bölcsődei gondozásban lévő gyerekeknek csupán 1,6 százaléka, 2010-re már 1,7 százaléka az, amelyik sajátos nevelési igényre tarthat jogot.

Ez valamiképpen egy kicsit a rendszernek a sajátossága, hiszen sem a fenntartók, sem pedig a működtetők nem érdekeltek abban, hogy ilyen integrált csoportokat vagy pedig speciális csoportokat fenntartsanak, azért, mert financiálisan hátrány éri őket. Tehát ha két gyermeket felvesznek egy ilyen csoportba, az csoportonként, évenként mínusz egymillió forintot jelent. Még akkor is, hogy ha elhangzott itt, hogy van egy plusz normatív támogatás, ez a 240 ezer forint, illetve van egy 305 ezer forintos fejlesztési, felkészítési normatív támogatás is. Ez sem tudja fedezni azokat a gyogyepedagógusi, illetve fejlesztő pedagógusi igényeket, amelyek adódnak egy-egy ilyen gyermeknél.

Tehát sem a fenntartók, sem a működtetők nem abban érdekeltek, hogy ilyen csoportokat elindítsanak, illetve hogy ilyen csoportokat működtessenek.

Igyekeztünk, próbáltunk elmozdulni, hogy ebben változás történjen, sajnálatosan eddig a pillanatig még nem voltunk ebben sikeresek. Megoldást talán az jelenthet, ha nem normatív a finanszírozás, hanem ellátástípusú finanszírozást vezetnek be. Jelen pillanatban az az intézmény jár jól, amelyik mind szociális normatívát, mind közoktatási normatívát, jelen esetben ez a 240 ezres, vagy pedig ha mondjuk organikus fejlődési rendellenességeket mutató gyerekekről beszélünk, akár még egészségügyi normatívát is le tud hívni. Tehát valamiképpen jó lenne, ha egy gyermekszemléletű, gyermekközpontú megközelítés felé el tudnánk mozdulni. A jelen pillanatban kidolgozás alatt lévő nemzeti szociálpolitikai koncepció tett ilyen lépéseket, és mindenképpen az ellátásalapú finanszírozás felé mozdult el, mozdul el.

Ha a szakellátást vesszük alapul, itt néhány számadatot még hadd osszak meg a tisztelt bizottsággal. Jelen pillanatban mintegy 21 500 gyermek van a gyermekvédelmi szakellátásban, ebből 17 800 olyan gyermek van, amelyik kiskorú, tehát 18 év alatti. Ezekből a gyerekekből 6400 olyan gyermeket tartunk nyilván, amelyik különleges ellátási szükségletű, és akkor itt most behoztunk egy újabb terminológiát, ez a különleges ellátási szükséglet. Ezt két nagy csoportra lehet bontani: az egyik csoport a csecsemőkorú gyermekek, a másik csoport pedig a fogyatékkal, illetve tartós betegséggel élő gyermekek.

Az anyagban pontosan benne van, hogy milyen arányokat képviselnek ezek a gyermekek a rendszeren belül. Úgy gondolom, hogy ez a majdnem 40 százalékos arány az egész szakellátáson belül eléggé jelentős. Ez azt is mutatja, hogy nagyon sok helyen nincsenek ambuláns lehetőségek, tehát a gyerekek csak azért kerülnek be a szakellátásba, mert a szülők nem tudják biztosítani a gyerekek adekvát ellátását. Tehát valamiképpen olyan

a rendszer, hogy tolja be a szakellátásba a gyermekeket. Ezt mindenképpen kezelni kell, és az alapellátás megerősítésével, illetve olyan ambuláns ellátások kidolgozásával, illetve megerősítésével lenne lehetséges, hogy ne kerüljenek be csak azért a szakellátásba gyerekek, mert nincsen a közelükben adekvát ellátási forma.

Ami az egészségügyi határterületet esetlegesen érinti a szakellátás területén, az nevezetesen a speciális nevelési igényű gyermekek helyzete. Ez mintegy 760 gyermeket érint. Mi a speciális ellátás alatt a gyermekvédelmi törvényben leginkább azokat a disszociális vagy súlyos pszichés tüneteket mutató gyermekeket, illetve a szerhasználó gyermekeket értjük. Ebben a halmazban is nagyon sok olyan gyerek jelenik meg, akinek nem lenne célszerű a családból való kiemelés, ugyanakkor pont azért emelik ki a családból, mert ott a környezetében nincsen ambuláns vagy adekvát ellátás. Mindenképpen egy drágább ellátás felé tolja a jelenlegi rendszer, ezt mindenképpen orvosolni szükséges.

Ami az egészségügyi határterületet érinti, itt valóban mi is érezzük és tapasztaljuk, hogy kevés a gyermekpszichiáter Magyarországon, és nagyon sokszor a szociális eszköztárral próbálunk megoldani olyan dolgokat, ami nem is a szociális ágazatnak lenne a kompetenciája, hanem leginkább az egészségügyé, csak ott sincs pszichiáter, nincs eszköztár. Tehát főzünk, amiből tudunk.

Mindenképpen szükséges az egészségügyi területen is valamiképpen úgy gondolni, hogy megteremteni azokat az eszköztárakat, amelyekkel ezeknek a speciális nevelési igényű gyermekeknek a fejlesztése megoldható. Röviden ennyi, és ha bárkinek kérdése van az anyaggal kapcsolatban, állunk most, illetve bármikor rendelkezésre. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Pászthy Bea osztályvezető asszony, parancsoljon!

Dr. Pászthy Bea (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)

DR. PÁSZTHY BEA gyermekpszichiáter (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Egyetlenegy nyelven sem olyan széles és gyönyörű jelentésű az a szó, hogy egészség, mint magyarul. Szerintem ez a legszebb szó. Azt jelenti, hogy egészséges vagyunk, és az egészség nem a testi betegség hiányát jelenti, hanem testi, lelki, szellemi, szociális, spirituális jólétet. Az egészséges gyermek az alapja annak, hogy alkotó, kreatív állampolgár legyen valaki. Tehát azt gondolom, hogy az egészséges gyermek nemzetstratégiai kérdés.

Azért örülök ennek a megbeszélésnek, mert húsz éve én is minden kormánynak harsogom azt, hogy integrált, interdiszciplináris megbeszélések szükségesek. Egy pár hónappal ezelőtt a gyermekbántalmazás, Zolival rendszeresen beszélünk, oktatásügy, SNI, tehát mindenhol azzal szembesülünk, hogy együtt kell működnünk. Egy gyermek egy bio-pszicho-szociális egység, amely biológiai, pszichológiai és szociális tényezőkből áll, ezért az oktatásügynek, az egészségügynek, a szociális ügynek összefogva lehet csak a gyermekeket segíteni.

Hogyan is áll a gyerekek mentális egészsége, és kik látják el? Azért fókuszálok erre, mert nagyon elment az idő. Light és Bailey egészségügyi közgazdászok - és az egészségügyi közgazdászok azért fontosak, mert nagyon jó intervenciókat segítenek nekünk kitalálni – komoly vizsgálatot indítottak a Világbank kezdeményezésére. Tették ezt azért, mert a jóléti társadalmakban rájöttek arra, hogy az egészségügy legnagyobb költségvetésvivői a mentálisan sérült gyerekek. A mentálisan sérült gyerekek, akik egyrészt depresszióval otthon lesznek és nem lesznek alkotó, GDP-t termelő tagjai a társadalomnak, másrészt sokkal könnyebben befolyásolhatók a virtuális és valós média által, és így tovább.

Tehát nagyon komoly vizsgálatok indultak arra vonatkozóan, hogy a gyerekek mentális egészségének a prevenciója, nevezetesen ezekkel a korai családi intervenciókkal, amelyeket Barbara említett, megakadályozható, hogy a gyerekek a későbbiekben droghasználók, hiperaktív magatartászavarosak, stb. legyenek, akár mentálisan retardáltak

legyenek, hiszen számos olyan gyermekkel találkozunk, aki nem mentálisan retardált, hanem egyszerűen nem volt fejlesztve. Egyszerűen a szülőknek nincs idejük vele foglalkozni, és a gyerek gyönyörűen fejleszhető, nincs semmiféle organikus ok a háttérben, nagyon sok ilyen gyermek van. Sajnos, számos olyan gyerekkel találkozunk, akik kamaszkorban érkeznek autistaként hozzánk, akkor diagnosztizáljuk az autizmust a klinikán, és azt kell mondanom, hogy ezek a gyerekek nagyon szomorú ezt kimondani, de elvesztek, mert elveszett az az időszak, amikor fejleszhetőek lettek volna. Innentől kezdve teherként, költségvetésipénz-vívóként vannak a társadalomban, a társadalom hátán púpként.

Tehát azt gondolom, hogy a korai intervenció, és én még előbbre megyek, a korai intervenció számomra a fogamzás előtti intervenciót jelenti, az Európában mindenhol a legfontosabb kormányzati stratégia kérdése. Ugyanis a Marmot-jelentésből azt tudjuk, hogy az egészség szociálisan determinált, társadalmi determinációja van az egészségügynek. Hogy ezt érzékeltessem: Magyarországon, Budapesten a II. kerületben egy férfi tíz évvel tovább él, mint Kőbánya-Kispesten – bocsánat, Máriusz (*Derültség.*) -, és Szabolcsban még kevesebbet élnek.

Ez nem azért van, mert Kőbánya-Kispestre költözik az összes rákos, krónikus tüdőbeteg és így tovább, hanem azért, mert a stresszkezelésből kifolyólag azokban a régiókban, ami a nehezebb, problémásabb helyzetben lévő embereket összpontosítja, a munkanélküliség, a dohányzás, az alkoholhasználat, droghasználat, szerhasználat, stressz stb., nagyon jól tudjuk, hogy ezek az egészség szociális meghatározói, ezek nagyon fontosak és ezzel foglalkoznunk kell. Az oktatásügyi kérdés, hogy a gyerekeket egészen kora gyermekkorban jó stresszkezelő módszerrel, jó mediációs módszerrel, jó konfliktuskezeléssel, jó családi életre neveléssel segítsük abban, hogy hogyan lehet a konfliktust kezelni.

Hiszek abban egyébként, hogy a családi életre nevelés az iskolákban vagy ennek a bevezetése segít abban, hogy Magyarországon ezer házasságkötésre ne közel 600 válás számíthatódnak.

Visszatérve a gyermekpszichiátriai kórképekre. Kik kezelik a mentálisan beteg gyerekeket? Hiszen a diagnózist valóban mi, gyermekpszichiáterek mondjuk ki. Egyrészt kezeli a gyermekpszichiátriai osztály, gondozó. Valóban sokkal többet, hiszen medikalizálódnak ezek a gyerekek, ami súlyos hiba, mert a gyerekek egy része nem medikális probléma.

Hol csapódnak le? A nevelési tanácsadóknak, ami az oktatásügyhöz tartozik. Lechapódnak családsegítőknél, gyermekjóléti szolgálatoknál, az iskolapszichológusok segítik őket. Tehát egyszerűen már önmagában a rendszer is azt jelenti, hogy az egyik az oktatásügyhöz, a másik a szociális ügyhöz, a harmadik pedig az egészségügyhöz tartozik, egyáltalán nem is egy nyelvet beszélünk. Tehát mi, a gyermekpszichiátriában SNI, a, b, nem is így mondjuk a kórképeket, ti nem használjátok az F-kódokat, tehát erről szól, hogy nem beszélünk egy nyelven.

Azt gondolom, hogy minden társadalom annyit ér, amit a gyerekeivel tud kezdeni, és ha mi együtt tudunk működni abban, hogy a legsérülékenyebb, legvulnerábilisabb populáció Magyarországon a gyermekpopuláció, egy integratív, holisztikus szemléletű, korai felismerésen és hatékony intervención alapuló mentális prevencióban részesüljön, aminek nagy része az iskolában oktatási programokkal, másik része az egészségügyben szekunder prevencióként, a szociális ügyben zajlik, akkor nagyon sokat tettünk a gyerekekért.

Az eltérő fejlődésű gyermekeknek még egy nagyon fontos aspektusát szeretném elmondani, nevezetesen azt, hogy a gyermekkori bántalmazottságnak a leginkább kiszolgáltatottjai az eltérő fejlődésű gyerekek, tehát érzelmi bántalmazás, az iskolai bulikban természetes, hogy az autistát, a furcsa-burcsa gyerekeket szokták csúfolni és így tovább. Tehát ezek a gyerekek azért kerülnek azért kerülnek nagyon sokszor gyermekpszichiátriai ellátásra, mert az áldozatai a bántalmazottságnak.

A másik fontos aspektusa, hogy ha nem kapnak szükséges fejlesztést a gyerekek, márpedig Magyarországon gyerekek garmada nem kap szükséges fejlesztést, a szükséges fejlesztés hiányában frusztráció, agresszió lép fel, és számos olyan gyerek érzik hozzá, akit az iskolában összeszorítanak és úgy hozza be a szülő, a pedagógus, stb., mert egyszerűen lehetetlenség őt iskolában tartani. Holott egy jó fejlesztés mellett ő aktív tagjaként, alkotó tagjaként tud annak az osztályközösségnek, iskolai közösségnek és később a társadalomnak majd működni.

Tehát azt szeretném hangsúlyozni, hogy az egészségügyben most elindultak változások a gyermekpszichiátria, a gyermekek mentális egészségének fejlesztése érdekében. A jó hírem az, hogy a szakmai kollégiumban sosem volt még a gyermekpszichiátria önálló tagozat, ez mostantól kezdve, május 1-jétől önálló tagozat. Réthelyi miniszter úrtól magam vettem át a tagozatvezetői vagy elnöki tisztségről szóló megbízatást múlt pénteken.

Tehát az önálló szakmai kollégium a letéteményese lesz majd annak, hogy protokollok kidolgozásával, együttműködéssel el tudjunk indulni az integrált együttgondolkodás felé.

A másik fontos dolog talán az, hogy nagyon sokan elkezdtek ezzel foglalkozni, én Soltész államtitkár úrral, Szócska államtitkár úrral, önökkel, veletek beszéltem sokat, egyeztetünk abban, hogy a gyermekpszichiátriai fejlesztés menjen, nagyon rajta vagyunk azon, hogy a gyerekek mentális egészsége megőrizhető legyen, és valóban több gyermekpszichiáter megy Svédországba, mint amennyit leszakvizsgáztattunk egy évben. Most éppen kettőt szakvizsgáztattunk le a múlt héten, és négyen mentek Svédországba. Meg kell őrizni a gyermekpszichiátereket, mert amíg ilyen fizetések vannak, és Svédországban húszszoros fizetést adnak, borzasztó nehéz egy olyan életpályamodellt kidolgozni, amiért megérné itt maradni. Az egészségügyi kormányzatban ez is most Szócska államtitkár úr vezetésével kidolgozásra kerül, és ezzel is foglalkoznak.

Tehát azt gondolom, hogy elindultak lépések. Most egy kicsit két szerepben voltam, mint észlelték, a gyakorló orvos szerepében, aki minden nap ellátja ezeket a gyerekeket, a másrészt Szócska Miklós megbízottjaként, de azt gondolom, hogy a kérdéseikre szívesen válaszolok, ha ezen kívül még van. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa. Kedves Lajos! Négyévente egy alkalommal tudunk összehozni egy ilyen bizottsági ülést. Ebből van még 30 percünk. A dolog hallatlanul fontos, és számtalan megoldatlan ügyet görgetünk magunk előtt évtizedek óta. Olyat, amit a szereplők egyébként tiszteletre méltó, jó szándéka ellenére sem tud megoldani az államigazgatás.

Arra kérlek, hogy fókuszáljunk arra, hogy szerinted mi az, amit mi tudunk tenni, a parlament, mint valamilyen módon a kormányzat munkáját mégiscsak befolyásoló ellenőrző szervezet, hogy ez ne így menjen tovább.

Tehát vagy pénzt szerezzünk, vagy odacsördítsünk, hogy most már tessék azonos kódokat használni, vagy mit javasolsz? Ugyanis négyévente tarthatunk egy-egy ilyen bizottsági ülést, mindannyian nagyon fogjuk szeretni a sajátos nevelési igényű gyerekeket, és aztán megint elbeszélünk egymás mellett. Ebben kérem a támogatásodat, illetve a hozzászólásodat. Parancsolj!

Dr. Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa

DR. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az oktatási jogok biztosa: Azért raktam félre a papírokat, hogy egyrészt az idő rövidege miatt, másrészt hogy akkor csak erre tennék néhány javaslatot.

Elhangzott itt gyakorlatilag majdnem minden arról, ami ezt a kérdéskört érinti, kedves képviselő hölgyek és urak. Ami fontos lehet, és amit a bizottság vagy az Országgyűlés tehet, hogy fel kellene kínálni valamilyen szerződést vagy megállapodást arról, hogy csak együtt

működhet a dolog. Itt a holisztikus, interdiszciplináris megközelítés már igen sokszor elhangzott. Hangozzék el az, hogy senkinek nem engedjük el a kezét. Elsőként ratifikáltuk ugyanis az ENSZ tagállamai közül a fogyatékkal élő emberek jogairól szóló egyezményt. Vállaltuk azt, hogy az oktatási rendszerünk elérhető, hozzáférhető, elfogadható és alkalmazkodó lesz. Pont a fogyatékkal élő gyerekek esetében lehet az alkalmazkodást jól leírni. Ez nem egy statikus rendszer, amit mérnökök, most éppen egyik oldal vagy másik oldal mérnökei vonalzókkal leírnak, hanem ez egy folyamatosan változó szolgáltatáshalmaz kell hogy legyen, egészségügy, szociális ügy, oktatás, amely a szükségletek irányába mozdul el. Azért, hogy elérhetőbb legyen, hogy hozzáférhetőbb, hogy minőségileg jobb legyen, vagy az újonnan felmerülő igényekre választ tudjon adni.

Azt látjuk, hogy az egészségügy, mint a rakéta száll fölfelé, olyan megoldások, technikai és mérnöki megoldások vannak, amelyek lehetővé teszik, hogy minél több gyereket megmentsünk az élet számára. De a többi szolgáltatás nem megy mögötte, jóval lassabban halad. Ezt a fajta összekapaszkodást kellene valamilyen módon kérni, sürgetni, hogy tudjon egyik szféra a másikról, a gyermek megszületésétől kezdve senki ne engedje el a kezét addig, amíg ki nem jön mondjuk az egyetemről. El szoktunk feledkezni az egyetemről, de itt is voltak óriási hibák, miközben lebontottuk a gátakat, hogy mindenki számot adhasson a tudásáról. Volt olyan időszak, amikor pontokat kaptak a gyerekek, hogy ha fogyatékkal éltek, ezért meg is utálták őket az egyetemen.

Tehát az együttműködés, az, hogy egymás kezét fogjuk, ez azt jelentse, hogy tudunk egymásról, odafigyelünk a másakra, és képesek vagyunk arra, hogy kitaláljuk, mi legyen holnap, holnapután.

Ezzel fejezném igazából be, én azt látom a saját tapasztalataim alapján, bár én a rossz oldalát látom a történeteknek értelemszerűen, de nagyon sokat járva az országot, azt látom, hogy mindegyik szakmában hihetetlen értékek vannak. Furcsán fog hangzani a javaslatom, de valamilyen gereblyét kellene ácsolnunk, amivel összehúzzuk ezeket a jó tapasztalatokat, összehúzzuk ezeket a megoldásokat, sikereket, és az legyen a kormányzatnak – ha már együtt vannak a szférák – a feladata, hogy olyan programokat indítson, amiket mérni lehet, és ha ezek a mérések azt mutatják, hogy a programok jók, akkor az állam annak ad pénzt, aki ezek szerint jár el, és aki a magánvagyonát akarja elherdálni, az tegye, de az ellenőrzött, monitorizált, bevált programokra adjunk szűkös pénzforrásainkból. Azt gondolom, hogy ezáltal képesek lehetünk húzni azokat is, akik most esetleg nem figyelnek oda erre a történetre.

Én abban kívánom az önök munkáját segíteni, korábban az iskolai agresszióról folytattunk vizsgálatot, most áttérek júniusban, nemcsak a sajátos nevelési igényről kívánok egy majdnem egyéves diskurzust elindítani, hanem egy kicsit az átlagtól eltérőkről. Merthogy hajlamosak vagyunk ilyen nagy alrendszerben átlagról beszélni, szerintem ilyen nincs. Lehet, hogy a matematikusoknál van. Azt látjuk, feszítve a határait annak a témának, amiről ma beszélünk, a cukorbeteg gyerekek ellátása ma az oktatásban nem megoldott. Az egészségügy mutogat az oktatásra, az oktatás az egészségügyre, a lisztérzékeny, a tejcukorérzékeny gyerekek helyzete ugyanilyen. Tehát annyiféleképpen vagyunk másak, hogy az erről szóló diskurzust kellene valamilyen módon szorgalmazni. Az összegereblyézett jó tapasztalatok alapján pedig rávenni a tárcák képviselőit, hogy most már együttműködés nélkül nem nagyon lehet dolgozni.

A szülőknek, a diákoknak pedig azt az üzenetet, azt az együttműködést valamilyen módon el kellene juttatni, hogy nem engedjük el a kezüket, hogy minden egyes kisgyermek számít. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Kósa Ádám képviselő úr kért szót. Parancsolj!

Hozzászólások, észrevételek, reagálások

DR. KÓSA ÁDÁM európai parlamenti képviselő: *(Felszólalását jeltolmács segítségével teszi meg.)* Köszönöm a szót. Megtisztelő, hogy részt vehetek ezen a bizottsági ülésen. Mint európai parlamenti képviselő, szeretném elmondani, hogy miért is veszek ma részt. Én kaptam azt a feladatot az Európai Parlamentben, hogy jelentést tegyek a fogyatékkal élő emberek mobilitásáról és integrálásáról szóló, és ezen belül a fogyatékosok oktatásáról.

Meghallgattam a szakértők véleményét ezzel kapcsolatban, hogy hogyan látják és egy-két kiegészítést, egy-két kérdést szeretnék feltenni, ha ezt röviden megengedik.

Az egyik az, hogy Magyarországon és az Európai Unióban is az oktatás gyakorlatilag befektetés. Befektetés abba, hogy az emberek felnőve hasznos tagjaivá váljanak a társadalomnak. Az a kérdés, hogy Magyarország vagy az Európai Unió a fogyatékkal élő gyerekekkel kapcsolatban is így gondolkodik-e. Ez az első kérdés.

Ezt szeretném látni, érezni, hogy a speciális nevelési igényű gyerekek ugyanúgy befektetést jelentenek. Ez nem pénzkérdés.

Miért is nem pénzkérdés? Csak egy adatot szeretnék gyorsan elmondani, ami a jelentésben is benne van. Az iskolai oktatási rendszerben a lemaradó gyerekek száma százalékban az ép gyerekekkel kapcsolatban 17 százalék az Európai Unióban. A fogyatékkal élők aránya 37 százalék. A duplája. Ezek az emberek, akik lemaradnak, nem tudnak versenyképes tagjai lenni a munkaerőpiacnak. Végeredményben további költségeket okoznak az államnak.

A második. Örömmel hallottam a szakemberek elképzelését. Nagyon fontosnak tartom, és nem tudom, hogy a bizottság tudja-e szorgalmazni, hogy bővítsék a képzést. Egy kérdésem van. Van-e terv a kormányzat részéről az érdekvédelmi szervezetekkel a fogyatékkal élőket képviselő szervezeteket bevonni a munkába, és hogy ezt milyen formában képzelik el? Akár a szakértői bizottságba, vagy akár a nevelési folyamatba vagy a tanácsadási folyamatba? Szerintem ez egy nagy segítség lenne a jövőben.

Nem utolsósorban egy évvel ezelőtt, másfél évvel ezelőtt egy új rendelkezés került be a fogyatékkal élő személyek esélyegyenlőségéről szóló törvénybe. Ez azt mondja ki, hogy ha észreveszik, megállapítják, hogy fogyatékkal élő a baba, akkor az orvos köteles teljes körű tájékoztatást adni. Ennek a tájékoztató anyagnak az elkészítése a minisztérium felelőssége.

Tehát úgy gondolom, hogy ez kulcskérdés, hogy a szülő vagy a család időben kapjon megfelelő információt, hogy hová tudja vinni a gyermekét, mert ha ez az idő elveszik, akkor lehet, hogy soha nem fog bekerülni a rendszerbe a gyermek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen Ádámnak is, illetve a jeltolmács kollégáknak is. Tessék parancsolni! Kérdések, észrevételek. Ha megengeditek, először a képviselőknek adnék szót a szűkös időből, és utána a vendégeinknek.

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm a szót. Egészen gyors kérdésem lenne. Én az egyetemen azt érzékelem, nem állítom, hogy abszolút megbízható tapasztalat, de van egy olyan érzésem, egy olyan érzékelésem vagy volt, mintha az elmúlt időkben, pontosan a pontszámok apropóján a sajátos nevelési igényhez hozzárendelnek felvételi pluszpontszámokat, volt egy olyan érzésem, hogy olyan gyerekek is bejöttek az egyetemre, akiknek egyébként semmi bajuk nem volt, ha úgy tetszik, szélhámoskodtak ezekkel a pontokkal. Sokszor van ilyen érzésem, hogy az érettségi előtt is mintha megugrana egy kicsit az ilyen arányszám, hogy hány írászavaros, és nem tudom, még milyen képességek hiányával küszködő gyerek lenne.

Tehát a kérdésem az lenne, hogy van-e erre vonatkozóan bármi olyan természetű jelzés, akár az oktatási jogok biztosára nézve vagy akár máshol lecsapódóan, ahol esetleg

hasonló információ bejöttek, van-e ennek az érzületnek alapja, vagy pedig ez inkább csak egy, fogalmazzunk úgy, hogy elszigetelt, szubjektív érzés lenne? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Révész Máriusz!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Hogy meglehetősen nehéz megszólalni, annak az az oka, hogy hihetetlen mennyiségű kérdés összecúszott, és talán az lenne az első javaslatom, hogy szerintem ebben a négy évben ne ez legyen az egyetlen ilyen bizottsági ülés, amikor ezzel foglalkozunk, vagy ezekkel a témákkal, hiszen a korai fejlesztéstől kezdve az egyetemi SNI pluszpontokig elég széles a spektrum, amivel foglalkozunk. Szerintem ez súlyosabb probléma annál, hogy csak évente egyszer nézzünk ezzel szembe.

Én a korai fejlesztést tartanám talán most annak a pontnak, aminek kapcsán itt a mai bizottsági ülésen talán célszerű lenne előremenni. Ádám azt mondta az előbb, hogy nem költségvetési kérdés. Szerintem pedig költségvetési kérdés, és én ezt Naszvadi úrnál használnám is. Ugyanis az a helyzet, hogy ha időben elkezdünk egy gyerekkel foglalkozni, akkor biztos, hogy sokkal kisebb befektetéssel sokkal nagyobb eredményt fogunk elérni, mintha ezt később tennénk. Tehát ha sikerülne szűrni a gyerekeket 18 hónapos, másfél éves korban, és a gyerekek megkapnák azt a fejlesztést, amire szükségük van, ez a legköltséghatékonyabb. Minél később csúszik ez a történet, annál több pénzbe kerül, és annál rosszabb lesz az eredmény. Ahogy itt valaki el is mondta, ha nem kapják meg a kezelést, és 10-12 éves korban derül ki a dolog, ott szembe kell nézni, hogy egész életében a társadalomnak igen sok pénzébe fog kerülni egy-egy időben nem kezelt gyermek.

Ennek kapcsán volna is olyan javaslatom, hogy fontoljuk meg, hogy abba az irányba menjünk el, ahogy más területeken is van, és ezt látom a legrövidebben kivitelezhető döntésnek, hogy mivel stabil védőnői hálózat van, a védőnőket kellene valamilyen szinten felkészíteni arra, hogy egy előzetes szűrés, ami nem rendes szűrés, de legalább a gyanút jelezzék, és próbálják rávenni a szülőket arra, hogy menjenek el egy rendes szűrővizsgálatra. Tehát szerintem ez lenne az a pont, amin keresztül el lehetne indulni.

A másik, amiről fontos lenne beszélni, hogy koordináció nagyon kevés van, és nemcsak az ágazatok között, hogy szociális, egészségügyi, oktatásügyi, hanem kerületeken belül is. Mint Beától kiderült, Kőbányán élek, és a kőbányai önkormányzat keretein belül is, ha összeszámoljuk, hogy sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, problémás családok gyermekeivel ki mindenki foglalkozik, és hány státuszt tartunk fenn, akkor egy elképesztő szám jön ki. Ott vannak a védőnők, a nevelési tanácsadó, a gyermekvédelmi felelősök az iskolákban, óvodákban, a családsegítő szolgálat emberei, a gyermekjólét, és ehhez képest, ha megnézzük Kőbányán, hogy 150 ember fizetést kap azért, hogy ezekkel a gyerekekkel foglalkozik, akkor egészen elképesztően rossz a hatékonyság. Nem akarom mondani, hogy volt, amikor nekem kellett jelezni, hogy egy cigánycsaládban az anyuka elment szülni, támogatjuk ezt a családot, és a három óvodás gyerek otthon maradt. Miközben 150 embert fizetünk azért, hogy valamilyen módon ezeket a problémákat lássa.

Tehát a koordináció minden szinten gond.

Itt egy külön gondra szeretném felhívni a figyelmet. Én attól agyvérzést kapok, amikor ugyanazokkal a családokkal foglalkoznak ezek az intézmények, és egymásnak nem szolgáltatnak adatokat, és valamiféle adatvédelmi előírásokra hivatkoznak. Tehát adatvédelmi előírások miatt a gyermekjólét nem ad adatot a családsegítőnek, ez egy agyrém, és hihetetlenül sok pluszköltséget jelent.

Még egy eretnek gondolat, ami sok embert meg fog botránkoztatni, a másik, ami sok éve nem fér a fejembe, hogy az óvodák és a bölcsődék különféle ágazathoz tartoznak, miközben Kőbányán az a helyzet, hogy 7-8 olyan épület van, amelynek az egyik felében

bölcsőde, a másik felében óvoda működik, és a koordináció finoman fogalmazva szintén elég hiányos közöttük.

Én a legoptimálisabbnak azt tartanám, hogy ha ezek az intézmények egyébként közös igazgatóság, közös vezetés alatt működnének, de ezt keresztülvinni a mai viszonyok között szinte teljesen lehetetlen. Itt is sok-sok problémával meg lehetne birkózni, ha itt előre lehetne lépni.

Még rengeteg észrevétel van, csak megy az idő, és ezért gondolom, hogy érdemes lenne ezt a témát szétválasztani, és külön-külön, egyes részterületekkel foglalkozni, mert kulcskérdésnek tartom, mindig azt szoktam mondani, hogy az a kérdés egy meccsen, hogy berúgjuk-e gólt vagy nem. Itt mindenféle statisztikákat látunk, de az elég meggyőző volt, amit levetítettetek vagy amit meg is kaptunk, hogy lehet tudni, hogy korai fejlesztésre szoruló gyerek mennyi van, és ennek legalább a 10 százalékát vagyunk képesek elérni.

Még egyszer mondom: ez a 90 százalék, akit nem érünk el, költségvetési szinten is és eredményességét tekintve is, az életkilátásait tekintve is sokkal rosszabb helyzetben van, mint akiket sikerül elérni. Ez az 1:9-es arány tarthatatlan. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Sós Tamás!

DR. SÓS TAMÁS (MSZP): Mindenekelőtt én szeretném személy szerint is megköszönni ezeket a tájékoztatókat. Élmény volt önöket hallgatni, és figyelni a szakma jeleseit megnyilatkozásait.

Az idő rövidsége miatt gyakorlatilag nagyon rövid kérdéseim vannak. Az első: Hídvégi Márta anyagában olvashatjuk, hogy javasol központi szakigazgatási szervet. Leírja, hogy ő ezt hogyan látja. Itt a kérdés arra irányul, hogy a jelenleg működő rendszer, ami az önkormányzatoknál lévő szakértői bizottságokra utal, másképp legyen. Én valójában a kérdést mondjuk a minisztérium illetékes vezetőinek tenném fel, nem tudom, államtitkár úr, vállalkozol-e erre a válasza, hogy te ezt hogyan látod vagy hogyan látja a tárca.

Valójában a kérdéseim abból az aspektusból fogalmazódnak meg, amit elnök úr is mondott, hogy mondjuk mi, mint bizottság hogyan tudunk ehhez a munkához hozzájárulni, illetve a kérdéseim arra irányulnak, hogy belátható időn belül valójában itt a koordinációban vagy valójában az oktatási, egészségügyi, szociális területen mondjuk jogharmonizációban milyen konkrét - ami már látható - intézkedések születnek akár tárcaszinten, kormány szinten, illetve a törvényhozás szintjén? Sok-sok kérdésem lenne, de az idő rövidsége miatt ennyi. És egyetértve azzal a gondolattal, hogy valójában itt szemléleti kérdéssről van szó, és talán így közösen, akik ma itt a teremben vagyunk és akik nincsenek itt, ebben a kérdésben tudunk a legtöbbet tenni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kucsák László! Utána Dúró Dóra, majd Osztolján Ágnes!

KUCSÁK LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Most, hogy elnök úr felsorolta még a szólásra várakozókat, akkor még elosztom kettővel. Köszönöm szépen én is a tájékoztatókat, illetve az előadásokat. Én inkább csak felvetnék kérdést, már csak abból is kiindulva, hogy az oktatási jogok biztosa jelezte, hogy a következő évet a hivatal esetleg az SNI-s ügykörre fogja szánni. Ezt én mindenképpen díjazom a magam részéről is.

Számomra az derült ki vagy erősített meg, hogy a sajátos nevelési igény, mint fogalom, mennyire tág spektrumot próbál felölelni, átkarolni, magában foglalni. Én nem olyan nagyon régen voltam Kósa Ádámék egy rendezvényén, ahol az SNI-s körbe sorolható módon található egy területtel ismerkedhettem meg ennek kapcsán helyben, folynak is foglalkozásaink, érzékenyítő foglalkozások, és tudjuk, hogy milyen fajta problémák vagy

feladványok kerülnek a különféle bizottságok, nevelési tanácsadó, aztán pedig a szakértői bizottságok elé, amelyekben valamilyen jól megfontolt döntést kell hozniuk.

Ha jól olvastam azt a bizonyos anyagot, amit megkaphattunk, és jól értelmeztem, akkor abból az derül ki számomra, hogy tíz esztendő alatt másfélszeresére nőtt az SNI-s körbe sorolt fiatalok száma, a 2001-2002-es tanévtől, a legutóbbi tanévi adatokat figyelembe véve.

Megint csak, ha jól néztem, akkor mintegy bő 21 ezer fővel nőtt ezen diákok száma. Azt is tudjuk, hogy a gyereklétszám ezen intézményeinkben nem feltétlenül növekvő, tehát ez mindenképpen – szerintem legalábbis – elgondolkodtató. Elgondolkodtató lehet több szempontból is. Én nyilván a szakma jeles képviselőinek nem szeretnék semmiképpen ötleteket, javaslatokat, pláne nem receptet adni ezzel kapcsolatban, de a gyakorló pedagógusok körében jelen lévő vélekedés az, hogy valóban indokolt-e, hogy ennyi SNI-s gyerek legyen, másfelől ugyanakkor ennek az ellenkezője is így van, hogy vajon, meghozzák-e a szakértői bizottságok azokat a döntéseket, hogy valóban bizonyos – rossz szóval – kategóriába sorolják ezeket a diákokat?

Ha ezek a szakvélemények kialakulnak, akkor vajon, megfelelő kezelése lehet-e ezeknek a helyzeteknek az, hogy nagyon sok esetben azzal találkozhatnak a szakma képviselői, erről egy fél mondatot váltottunk szemközt ülő tanult kollégámmal is, hogy integráltan haladni tovább ebben, illetve hogy az integráció fogalma alatt mit értünk.

Ezek csak felvetések voltak tőlem, nem a megoldást jelentették, de csak azt szerettem volna én is jelezni vele, még egyszer megköszönve a lehetőséget és amit hallhattunk, hogy szerintem is megannyi kérdés, részkérdés vár itt megválaszolásra. Csatlakoznék ilyen szempontból a szomszéd területben lakó kollégához, Máriuszhoz, akivel egyébként választókerületi szinten azonos területet is lefedünk, Kőbányára gondolva, hogy szerencsés lenne erről nem négyévenként, nem évenként, hanem sűrűbben szót váltani a szakma jeles képviselőinek bevonásával. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Dúró Dóra!

DÚRÓ DÓRA (Jobbik): Köszönöm. Én is igyekszem rövid lenni, és csak a legfontosabb kérdéseket felvetni. Szintén Hídvégi Márta anyagában olvashatjuk, illetve az összefoglalóban is azt, hogy az SNI-s gyerekek számának növekedését a tanulási és magatartási zavart mutató gyerekek miatt könyvelhetjük el, hogy ezen tanulók aránya növekszik az utóbbi tíz évben, mintegy háromszorosára emelkedett. Itt a gyermekvédelem szempontját szeretném behozni, hogy a család szerepe nyilvánvalóan megvan ezekben az esetekben, hiszen elhanyagolt gyerekekről van szó. Milyen intézkedésekkel vagy hogyan tud a gyermekvédelem hatékonyan tenni azért, hogy ezek az elhanyagolt gyerekek kevésbé legyenek problémásak a későbbi időszakokban?

Szintén Hídvégi Márta anyagában olvashatjuk, illetve Pósnán képviselő úr is utalt arra, hogy megalapozatlanul minősítenek néhány esetben SNI-snek olyan gyerekeket, akik esetleg nem is azok. Itt olvashatjuk a NEFMI anyagában, hogy számos szakmai intézkedés született már arra, hogy kiemelt cél legyen az, hogy ilyen megalapozatlan minősítésre ne kerüljön sor, de az, hogy mondjuk 34-36 ilyen bizottság működik, azt szeretném kérdezni, hogy ezeknek a működése mennyire egységes, vagy tekinthető-e annak? Illetve mekkora különbségek lehetnek egyes esetekben ezeknek a bizottságoknak a munkája között? Hiszen ráadásul azt is hallhattuk, hogy több területet is érint a bizottságok működése, több szakember is közreműködik ezekben a bizottságokban.

Tehát én tartok tőle, hogy nagyon szétszórt lehet ebben a kérdésben a gyakorlat. Illetve azt is felveti Hídvégi Márta, hogy a finanszírozás miatt az intézmény érdeke az, hogy növelje az SNI-s gyerekek arányát. Azt szeretném kérdezni a kormány képviselőjétől, hogy

hogyan, milyen intézkedésekkel próbálják ezt ellensúlyozni, illetve várható-e esetleg valami változás a finanszírozás tekintetében?

Az utolsó kérdésem pedig: egy sajtóhírben az jelent meg, hogy háromféle első osztályt indítanának, ez szerepel a közoktatási törvény tervezetében, amelyikből az egyik gyógypedagógiai osztály lehetne. Milyen szempontok alapján határoznák meg azt, hogy ilyen gyógypedagógiai osztályba kerülnének a gyerekek, illetve az ezek indításához szükséges szakmai, intézményi háttér rendelkezésre áll-e? Köszönöm.

ELNÖK: Osztolykán Ágnes!

OSZTOLYKÁN ÁGNES (LMP): Én rövidebb leszek, megígérem, viszont provokatívabb. Államtitkár úrtól kérdezném, én megint zavarban vagyok, és itt próbáltam elnök úrral összesűgni megint, hogy most ha én jól emlékszem, javítson ki, nincs benne a koncepcióban az, hogy organikus, és nincs SNI 1, SNI 2, csak SNI van.

Ha csak SNI van, és arról beszélünk, és itt Kucsák László képviselőtársam is elmondta, hogy amikor arról beszélünk, hogy sajátos nevelési igény, akkor mindig hozzátesszük azt is, hogy hátrányos helyzet. Ez nem feltétlenül jár együtt mindig. Tehát ha Czeizel Barbara előadására fókuszálunk, akkor ott Barbara pont arról beszélt, hogy ez nem egy valamilyen sajátos történet, hanem azt hiszem, úgy fogalmazott, hogy egy általánosan jellemző dolog. Mi viszont, ha megfigyeljük saját magunkat, akkor mindig, ha SNI-ről beszélünk, hozzátesszük azt, hogy hátrányos helyzet. Máriusz is hozzátette, Laci is hozzátette, Dóra pedig főként hozzátette.

Tehát azt gondolom, hogy ennek a mögöttes tartalmát is meg kellene nézni. Akkor most itt nézek a biztos úrra, hogy én még emlékszem, és én olvastam olyan jelentést öntől, igaz, hogy akkor még egyetemista voltam, és nem gondoltam, hogy egyszer itt fogok ülni, hogy azon gyerekek is SNI-seknek lettek minősítve hosszú-hosszú évekkel ezelőtt – és most nem kormánykritizálásba fogtam, erre konkrétan emlékszem -, akiknek az ilyen születési háttéranyagukból az jött ki, hogy az anyukája az árokparton, az árok szélén hozta világra. Ha ez így történt, és mondjuk nem gondoljuk azt, hogy ezt mondjuk a XII. kerületből lefelé autózva tette meg, mert úgy volt kedve, hogy akkor inkább a fűbe, mint az autóban, hanem mondjuk ez egy vidéki kistelepülésen történt, akkor az a gyerek SNI-snek lett minősítve.

Ez a kormány tabukat döntöget, aminek bizonyos részei nekem nagyon tetszenek, viszont akkor legyünk már merészek mi is és ha most rászántunk az életünkben iksz időt arra, hogy itt tabukat döntögetünk, akkor döntögessük és mondjuk már ki, hogy nagyon sok SNI-s gyerek azért lett SNI-s gyerek, mert roma gyerek volt. Nagyon sok olyan történetet ismerünk és biztos vagyok benne, hogy a velem szemben ülők még több ilyen ismernek, amikor azért lett valaki sajátos nevelési igényűnek minősítve, mert cigánygyerek. És még mindig tudnék a kőbányai önkormányzati óvodából olyat mondani, hogy azért küldik el a képességvizsgálatra, mert cigánygyerek. Egyébként én is Kőbányán lakom. A kőbányai önkormányzati óvodában megkérdezték azt, kedves anyukák, apukák, akarják-e a gyerekeiket képességvizsgálatra küldeni. Én voltam az egyetlen a 28 szülő közül, aki azt mondta, hogy nem. Mindenki más azt mondta, hogy hát, hát, mert nem tudják, hogy mit jelent. Ez a rendszer nincs úgy kitalálva.

Azt gondolom, hogy maximálisan egyetértek Czeizel Barbarával, most helyzet van, és a helyzet, ha ebből a szemszögből nézzük, akkor szakmai szempontból egy nagyon pozitív helyzet, hiszen a szociális ügy, az egészségügy és az oktatásügy egy tárcánál van. Persze, mi tudunk bizonyos dolgokat tenni vagy legalábbis azt gondoljuk, de most azt gondolom, hogy abszolút az önök kezében van a lehetőség arra, hogy ezeket a dolgokat megtegyék.

És még egyetlenegy mondat, hogy nekem volt szerencsém néhány évvel ezelőtt részt venni egy munkában, amit úgy hívott az akkori kormányzat, hogy telepfelszámolás. Körülbelül 4-5 hetet vitatkoztunk el azon, mert mindannyian mást gondoltunk arról, hogy mit

jelent az, hogy telep, és akkor arra gondoltunk, hogy ha már itt négy hete azon vitatkozunk, hogy mit jelent az, hogy telep vagy cigánytelep, akkor ülünk már le, aztán találjuk is ki így együtt, hogy mit is jelent ez az egész.

Azt gondolom, hogy ezzel is ugyanez a helyzet, itt vagyunk, azt gondolom, hogy ha most még tíz perc elmegy az időnkől vagy még háromszor összejövünk az elkövetkezendő hetekben, akkor találjuk ki azt, hogy mit is jelent az, hogy sajátos nevelési igény. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ferenczi Gábor!

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Én is szeretném megköszönni ezeket a kiváló előadásokat, amelyeket hallhattunk, különösen tekintettel Czeizel Barbarától. Osztolykán Ágnes képviselő asszony gondolatsorára szeretnék reagálni.

12 évig dolgoztam pedagógusként, és több iskolában, Budapesten, vidéken én sehol nem tapasztaltam ilyet, hogy azért küldtünk el gyerekeket vizsgálatokra, merthogy cigányok lennének. Tehát nem tudom, hogy szabad-e ilyen sztereotípiákat felállítanunk, amit képviselő asszony mond. Egyébként azzal egyetértek, hogy a sajátos nevelési igény és a hátrányos helyzet nyilván nem ugyanaz, tehát meg kell különböztetni egymástól. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Révész Máriusz!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Tényleg csak nagyon röviden, de a mai napon nagyon sok minden szóba került, ezért óhatatlanul beszéltünk SNI-ről is, hátrányos helyzetről is, és sok minden egyébéről. Az volt a javaslatom, hogy ezeket válasszuk külön témákká.

Az, hogy a képességvizsgálatot Kőbányán minden óvodában, minden óvodással megcsinálják, ebben semmi kivétlenül nem találok, ez így helyes. Gyakorlatilag ez egy szűrővizsgálat. Az én gyerekemmel is megcsinálták, nem tiltakoztam ellene, és örültem, amikor a képességvizsgálat eredményét elmondták. Tehát ezt úgy felfogni, hogy ez bárki ellen irányul, szerintem ez teljes félreértése a dolgoknak.

És tényleg még egy utolsó gondolat: kétségkívül igaz az, amit Ágnes mondott, hogy valóban kiegészítő iskolába sok helyen egyébként sokkal nagyobb arányban javasoltak cigány és roma gyerekeket, mint ami talán azt gondolnánk, hogy indokolt lenne, és próbáltak is ellene tenni. De azért hadd hívjam fel a figyelmet, hogy azért sok minden sok mindennel összefügg.

Tehát a szociológiában például ismert az a tény, én legalábbis ott hallottam először, hogy például az iskolázottsággal szoros összefüggésben van a koraszülés, vagy a születéskor várható súly. A magasabban iskolázott szülőknek általában magasabb súllyal születik a gyermeke, és egyébként kevesebb koraszülés van közöttük. Ez egyébként konkrétan nem az iskolázottsággal közvetlenül van összefüggésben, hanem jobban odafigyelnek az áldott állapot, a terhesség alatt, és sok minden magyarázatot tanultunk hozzá szociológiából.

Az az igazság, hogy egy idő után azt is nehéz megkülönböztetni, hogy mik azok a hátrányok, amelyek abból származnak egy-egy gyereknél, hogy ők milyen adottságokkal születnek, és mi az, ami egyébként kulturális területen tevődik rá. Tehát nem mindegy, hogy 3 ezer szavas szókinccsel, 10 ezer szavas szókinccsel beszélnek a gyerekek. Tehát ez egy olyan bonyolult kérdéskör, hogy szerintem ezzel is érdemes foglalkozni.

De még egyszer arra szeretnék javaslatot tenni, hogy a mai napon abba az irányba térjünk vissza, hogy szerintem a legégetőbb kérdés, amivel szembesültünk, hogy a korai fejlesztés területén mi van. Ez szerintem a legköltséghatékonyabb felzárkóztatás. Egy-másfél éves korban diagnosztizáljuk a problémákat, és ott beleavatkozunk a rendszerbe, ebben egyébként azt gondolom, hogy teljes politikai egyetértés van.

Utána, hogy később hogyan, kit, mint minősítünk, jók-e, egyetem, stb., mindennel kell foglalkozni, de szerintem most ezen a területen próbáljunk lendíteni ezen a szekéren, és örömteli, hogy MSZP, Jobbik, LMP, Fidesz, KDNP, mindenki ebben a kérdésben ugyanazt mondja, valószínűleg Pokorni elnök úrral évtizedek óta egy véleményen vagyunk, nincs vita köztünk, és a szekér mégsem megy előre. Tehát itt kellene most határozottan lépni.

ELNÖK: Pászthy Bea!

DR. PÁSZTHY BEA gyermekpszichiáter (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Én ismerem ezeket az adatokat, amire Ágnes hivatkozik, valóban évtizedeken keresztül a kisegítő iskola a roma gyerekek iskolája volt, ez teljesen ismert adat. Azt is ismerjük, hogy a gyerekpszichiátriákon, főleg az ilyen speciális, de talán Zoliéknak vannak adataik, speciális nevelőotthonokban a roma gyerekek méltatlanul vannak, mert nem ez volt a problémájuk, és sokkal inkább integrálhatók lettek volna, ha ambulánsan vannak. Tehát gondolom, ezekre az adatokra hivatkozol. (*Osztolykán Ágnes: Igen.*)

Azt gondolom, hogy nagyon fontos erről azért beszélni, mert tabukat döntögetünk, mert az SNI gyakorlatilag in utero kezdődik nagyon sok esetben. Tehát az édesanya táplálkozása, dohányzása, nem dohányzása, a világban az viszi előre az egészségügyet, én magam gyermekorvos és gyermekpszichiáter vagyok, pont ezt a holisztikus szemléletet képviselem a szakmám választásában is, hogy kimondhatjuk, hogy nem a biomedicinális nagy találmányok, a szupersugár, MRI, stb., ez is, az, hogy felfedezték, hogy szociálisan determinált az egészségügy, és azt gondolom, hogy a roma populációnak hihetetlenül klassz prevenciós programokat kellett csinálni. Bocsánat, hogy itt a partvonalról bekiabálok, tabudöntögetés.

Én a klinikán nem találkoztam egy anorexiás roma gyerekkel sem, de minden második roma gyerek obesez. Tehát például már csak a kövérségi programban nagyon fontos lenne, hiszen azt tudjuk, hogy míg régen a kövér gyerekek a jólétben élő gyerekek voltak az olvasmányainkban, Kincskereső Kisködmön, stb., most azok a kövér gyerekek, akik szociálisan hátrányos helyzetben vannak, a dél-amerikai gyerekek túlnyomó többsége olyan kövér, hogy hihetetlenül erős kormányzati pénzek mennek el az ő későbbi kardiovaszkuláris rizikótényezőiknek a rendbehozatalára.

Tehát azt gondolom, hogy nagyon fontos kérdés, amit mondtál az egészségügy oldaláról. Én nagyon sokszor megyek roma gyerekek közé, hívok be a klinikára, nyári táborokba ilyen prevenciós, egészségközpontú, egészségtudatos találkozásokra, hogy a stresszt ne a dohányzással, alkohollal – amire esetleg rossz példája van – próbálja meg kezelni, hanem próbáljon más megküzdési stratégiákat. Nagyon fontosnak találom ezt, és nagyon fontos, hogy felvetted ezt a kérdést, mert azt gondolom, hogy ezzel a tabudöntögetéssel nagyot lépünk előre. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Sági István!

SÁGI ISTVÁN (Fidesz): Köszönöm szépen a lehetőséget. Úgy látom, hogy itt gyakorló igazgatóként, illetve volt igazgatóként, hogy mindenki szabadult, aki érintett volt, a témában a problémától, és alapvetően a fejekben kell rendet tenni. Igen, tudunk mit tenni. Elhangzott, hogy most is zajlik olyan törvények előkészítése, sarkalatos, kétharmados, felsőoktatási, közoktatási törvények, amelyekben igenis, ha egységesen tudjuk szabályozni a szakemberek képzését, tudjuk befolyásolni olyan irányba. Minél kisebb a település, annál inkább a résztvevők, illetve a problémában a szakemberek próbálják a felelősséget a másik részre rátolni, így a gyerek a rendszerben elveszik.

De nem szeretném kihagyni a szülők szerepét sem. Azon a területen, ahol én tevékenykedem, a szülők többsége, az egyik része nem foglalkozik a gyermekkel, tehát a szakemberek bármit megtehetnek, a gyerek elveszik. Tehát nem viszik el a megfelelő foglalkozásokra, tehát jó neki az az állapot, nem törődik a gyerekével. A szülők másik része meg van sértődve akkor, ha a gyerekükkel valami probléma van, vagy felvetődik, hogy egyáltalán jó lenne valami vizsgálattal megnézni, mert a szakemberek gyanút véltek felfedezni. A pedagógusok részéről pedig az a probléma, hogy amikor egy ilyen gyerekkel találkoznak, szeretnék az osztályközösség többségének megfelelni, és vagy megpróbálják a gyereket minősíteni, vagy visszaminősíteni, akár szabadulni tőlük, hogy maradjon le egy osztállyal, és ezek az egymástól való problémakerülgetések okozzák ennek a rendszernek a legnagyobb problémáját.

Komoly gondok vannak vagy voltak legalábbis a szakértői bizottságok munkájával a mi területünkön. Azt vettük észre, hogy a besorolásokat különböző pénzügyi és egyéb tényezők befolyásolták. 2007-ben nekünk, pedagógusoknak egységesen az volt a nézőpontunk a mi körzetünkben, hogy mintha ki lenne adva utasításban, hogy nem az számít, hogy a gyerekekkel szemben mi a szakmai vélemény, hanem az, hogy most az ennyi SNI-s gyerekből a felére kell csökkenteni, és ezáltal a normatív finanszírozást csökkenteni kell.

Tehát ezek erős szavak, de a gyakorlatban ez a mi környékünkön így történt, és amikor egy szakértői bizottságnak bizonyos témákban állást kell foglalnia, például annak idején volt egy ilyen normatíva, ami a gyógypedagógiából visszahelyezett fogalmát határozta meg, és nem voltak hajlandóak, mint szakemberek kiadni megfelelő szakmai véleményt, hanem tologatták ide, oda, hogy ez az iskola már beperelte a Magyar Államkincstárat és egyebek. Tehát így lökdösték egymáshoz a problémákat.

Gond a rendszerben lévő gyerekek délutáni ellátása. Az esetek 80 százalékában, ha megvoltak a délelőtti órák, délután a gyerek elmenekült az iskolából, lehet, hogy az iskola is rossz volt, és nem lehetett benttartani. Most ezzel szemben a törvény elvileg tiltja, hogy a gyerekeknek ezt az ellátását a délelőtti oktatási rendszerben a rendes oktatásból kivéve oldják meg, de sok helyen ebből papírmunkát csináltak és mégis délelőtt történik meg, mert akkor legalább a gyermek ott van az intézményben, és ez a probléma nem fordul elő.

Tehát én is azt vallom, hogy ezek az érintettek, tehát a szülőtől kezdve a szakemberekig mind egységesen kapják meg azt, amit Czeizel Barbara is mondott, hogy ő is csak olyan helyre megy, ahol együtt hallják, akkor valóban talán érzik azt, hogy kinek van felelőssége, és egyre többet tudnak tenni a gyermekekért. Elnézést, ha erős kifejezéseket használtam.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Barbara kért szót.

CZEIZEL BARBARA, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ vezetője: Egyetlenegy nagyon szeretnék hangsúlyozni: egyrészt egy nagyon elvi dolgot szeretnék mondani. Magyarországon bármelyik család hátrányos helyzetűvé válik, mert ellátatlanság van. Tehát bármilyen szociokulturális körből, tehát szerintem ez a téma jelenleg nem aktuális.

A következő, amit nagyon szeretnék hangsúlyozni, hogy nagyon egyszerű a szakemberek részéről – mind az egészségügyben, mind az oktatásban – állítani azt, hogy a szülő a rossz szülő. A szülő pont olyan szülő – még egyszer mondom -, mint amilyen mi szülők vagyunk, és erre azt szeretném mondani, hogy mi, amikor szakemberként szülői szerepben vagyunk, mi vagyunk a legrosszabb szülők a szakember számára, mert mi vagyunk, akik a leghatározottabban szeretnénk képviselni azokat a dolgokat, amelyeket elvárunk attól, aki a gyerekünket látja el. Abban a pillanatban a szakember Magyarországon elveszíti a szakember szerepét, amikor szülővé válik, másrészt azt tudom mondani, hogy nagyon sok esetben a legmagasabban kvalifikált értelmiségi családoknál tapasztalunk leginkább hátrítást.

Tehát egyáltalán nem vonatkoztatható ez szociális hátrányostól az értelmi és az egyetemi szintű képzettségére a szülőknek. Tehát ezek olyan tabuk, amelyek akkor fognak ledőlni, ha a magyar védőnőképzés megfelelő lesz.

Máriuszra visszautalva, van egy 6.1.4.-es várandós program a védőnőképzésre, nagyon alaposan kidolgozott, négy éve, bármelyik kormányzatról beszélünk, ezt tologatják, pedig meg kellene valósítani, mert a pénz el fog rá vészni, uniós pénz. Elképesztő mennyiségű pénz van rá, lehetne ezt fejleszteni.

Ebben nagyon erősen benne van a kommunikáció. Az a szülő rossz szülő lesz, aki már százszor mondta a védőnőnek, vagy nem mondta, mert nincs védőnő vagy nincs házi orvos, és a gyerekneurologust ne felejtjük el, mert az autizmus szociális kapcsolatok problémáját a gyermekpszichiátria vizsgálja, de a gyerekneurologus vizsgálja az összes többi problémát, ami az SNI kategóriába tartozik majd.

Tehát ha a szakemberek nem elég felkészültek arra, hogy hogyan kommunikálják a problémát, hogy értsék azt a dolgot, amit látnak, hogy ha nem értik a problémát, és nem tudják, hogy mit látnak, akkor küldjék tovább, és ne azt mondják, hogy nincs baj. Akkor ugyanez vonatkozik az ellátórendszerre. Még egyszer mondom, hangsúlyozom: a magyar gyógytornászok - és akkor nem a gyógypedagógussal kezdem - és a gyógypedagógusok, akiknek feladata a 0-3 éves korú gyerekek korai fejlesztése, nem felkészültek erre a populációra. A gyógypedagógus-képzés nem biztosítja azt, hogy mondjuk egy 6 hónapos gyermeket fogjon a kezébe, mert sem gyakorlati, sem elméleti szinten ez nem megvalósult, és ott vannak azok a szülők, akik azzal szembesülnek, hogy el kell menniük egy helyre, amit a szakértői bizottság kijelöl, és ez a hely van, mert más szolgáltató nincsen, ez van ingyenesen, vagy pedig fizet. Nem tudjuk azt sem, hogy milyen minőségben. Tehát nem felkészültek a szakemberek.

Erre mondom azt, hogy szerintem nagyon fontos a képzés, a védőnő, a házi orvos, a gondozónő, óvónő és gyógypedagógus-képzés - a gyógytornászt is beleértve - és a családközpontúság, tehát hogy a szülőt partnerként tekintsék. Tehát ne mondjuk azt, hogy rossz szülő. Nincsen rossz szülő, mi is rossz szülők vagyunk ebben az értelemben.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Horváth Péter!

HORVÁTH PÉTER (ELTE gyógypedagógiai kar): Horváth Péter vagyok, a Bárczi Gusztáv gyógypedagógiai kar kari titkára. Az első gondolatsorban arra az elnöki kérdésre szeretnék reagálni, hogy mit tud tenni a bizottság. Egy parlamenti bizottság például tud országgyűlési határozatot alkotni, illetve módosítani.

Van egy országos fogyatékosügyi program, aminek a kiindulópontja egy országgyűlési határozat, ami aztán kormányintézkedési tervvé alakul át.

Miért érdekes ez? Azért, mert a Nemzeti Erőforrás Minisztériumon belül Bernáth Ildikó miniszteri biztos alatt működő fogyatékosügyi főosztályon két írott anyag van az asztalfiókban. A fogyatékosügyi főosztályt ebben a pillanatban nem képviseli senki, ezért mondom el én. Ezt az írott anyagot a közoktatás, a szociális terület és az egészségügyi terület kormánytisztviselői, gyakorló és elméleti szakemberek és Kósa Ádám gondolatának megfelelően az érdekvédelemben szereplő érintettek közösen rakták össze.

Az egyik a kora gyermekkori intervencióval kapcsolatos helyzetet tárja fel és konkrét javaslatokat fogalmaz meg konkrét intézkedésekre, a másik más megközelítésből kezeli a témát, a hallássérült gyerekek ügyével foglalkozik, de azon belül a korai fejlesztéssel is.

Azt gondolom, hogy ez a két anyag kiváló kiindulópont lehet ahhoz, hogy néhány hetes munkával ebből országgyűlési határozatot vagy az OFT-nek egyfajta módosítását el lehessen készíteni.

Azért tartom értékesnek az anyagot, azon túl, hogy interdiszciplinárisan készült, merthogy pont azokra az ágazatközi együttműködésekre ad konkrét intézkedési javaslatokat, amelyekről elnök úr is beszélt, hogy hol veszik el a gyerek. Pont ezt járta körbe ez a csapat.

A másik, amit mondani szeretnék, itt ez már Hídvégi Márta anyaga kapcsán Sós Tamás képviselő úr hozzászólásában elhangzott, de szeretnék erre egy picit ráerősíteni. A jelenlegi szakértői és rehabilitációs bizottságok a megyei önkormányzatok fenntartásában működnek. A bizottságok képviselői és mi, a karon is úgy gondoljuk, hogy ezek a bizottságok, amennyiben a korai intervencióban részt vevő jelzők, mint a védőnők, házi gyermekorvosok stb., a szakértői bizottságokhoz időben továbbirányítanak a gyerekeket, akkor ez a bizottság el tudja látni a közlekedési rendőrnek, illetve a szolgáltatásszervezőnek a szerepét. Értve ez alatt a szűrés megszervezését és utána a szolgáltatás megszervezését is. Ha ezeket az intézményeket az új közoktatási törvényben kiemelnénk a megyei önkormányzatok fenntartása alól és kormányzati hivatalként, önálló kormányzati hivatalként működhetnének tovább - tehát nem kormányhivatalra, hanem kormányzati hivatalra gondolok -, akkor egyrészt biztosítható lenne a minősítésnek, a módszertannak az egységesítése. Erről képviselő asszony is beszélt, hogy nem egységesek az országban.

Ezen kívül Nyugat-Európa több országában, például Hollandiában hátizsákpénznek nevezik, mondhatnám azt is, hogy egy kicsit ilyen biztosításelvű a megközelítés. Ez azt jelenti, hogy ha ez egy kormányzati hivatal, akkor a kora gyermekkori intervencióhoz egyébként az egészségügy, a gyermekvédelem, a szociális ellátás, a közoktatás területén rendelkezésre álló több milliárd forintot összesöpörve és rábízva a bizottságokra, ők maguk vásárolhatnák meg a kora gyermekkori intervenciók szolgáltatásait. Ez egy finanszírozási mechanizmus, ebbe se mennék bele mélyebben, de ennek is van írott anyaga.

Akkor végezetül, mivel mégiscsak a gyógypedagógiai kart képviselem, egy mondatot szeretnék arról mondani, hogy kétségtelen tény, amit Czeizel Barbara mond, hogy kifejezetten a kora gyermekkori intervencióra felkészítő szakemberképzés nincsen. Az elmúlt húsz évben mindig is volt a gyógypedagógiai karon olyan tanegység, aminek a keretében ezt lehetett tanulni, és az elmúlt húsz év azzal telt, hogy az ismeretek felhalmozódnak, rendszereződjenek, és most jutottunk el odáig, éppen Barbara a szakfelelőse, említette is, hogy 2012-ben ez indulhat.

Ugyanakkor, bár ez nem a bizottság kompetenciája, hanem a kormányzaté, itt olyan szereplőknek a részvételére számítunk a képzésben, akik állami alkalmazottak. Ennélfogva a közalkalmazotti fizetésükből kellene kigazdálkodni a félévenkénti 170 ezer forintos költségtérítés összegét. Ez nem nagyon fog nekik menni, ily módon hiába van képzésünk. Itt két dolgot tudok elképzelni.

Az egyik egyfajta egyedi támogatásban való megállapodás a NEFMI-vel, a másik pedig, hogy a kormány idén januárban elfogadta a TÁMOP akciótervét, és ebben van egy olyan intézkedés, ami kifejezetten a pedagógusok továbbképzését lenne hivatott pályázati rendszerben támogatni. Természetesen mi állunk elébe a versenynek és a megmérettetésnek. Abban kérjük a bizottság tagjainak a kapcsolati hálón keresztüli segítségnyújtását, hogy ez az akciótervben elfogadott 2011 első negyedéven kiíródjék.

Végezetül még egy ilyen kapcsolati hálón keresztüli segítségnyújtást szeretnék kérni. Nagyon újszerű, de a jelnelyvről szóló törvényben és a fogyatékosügyi törvényben is benne van a siket gyerekek bilingvális fejlesztéshez való joga. Ebbe a szakmai vitába nagyon nem szeretnék belemenni, de ez arról szól, hogy a nulla hónapos, többnyire siket szülőknek a siket gyereke nem a hallók útján indul el, hanem jelnelyven kap fejlesztést.

A mi karunk munkatársaival, illetve az ELTE más karainak a munkatársaival együttműködésben készek lennénk ennek a tananyagát is kidolgozni, illetve a képzési programját összeállítani, mi több: 2017-től ezt törvényes kötelezettsége az országnak bevezetni. Erre a feladatra szintén egy TÁMOP akciótervben 150 millió forint állna

rendelkezésre. Viszont a kormány ennek az akcióprogramnak a meghirdetését 2014-re irányozta elő. Azt gondolom, hogy ez már nagyon késő. Ha 2014-ben íródik ki a pályázat, akkor kezdjük el kidolgozni a tananyagot és a képzési programot, akkor ebből 2017-re nem lesznek kibocsátott szakemberek a felsőoktatásból.

Tehát itt is az lenne a kérésünk, hogy a kapcsolati hálón keresztül 2014-ről erre az évre, 2011-re lehessen előrehozni ennek a programnak a meghirdetését. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Keszei Sándor adom meg a szót, csak az a baj, hogy 6 óra elmúlt, és már 6-kor befejeztük az ülést.

Tehát Bernáth Ildikó íróasztalában nem tudom, milyen anyag van, de nyilván, ha van ilyen, akkor a jelen lévők, főosztályvezetők, államtitkárok majd szólnak Ildikónak, hogy mi ezt szeretnék látni, ha van neki ilyen jól összegyűjtött anyaga.

Most csak félbe tudjuk hagyni ezt a mai ülést, igazán nem tudjuk úgy lezárni, hogy operatív teendőket határozunk el, ahol kérjük az államtitkárt, a minisztert, hol ezt, hol azt, hogy ezt csinálja meg azt csinálja. De ezt a fázist nem kell elhagyni, valamilyen formában ezt folytatjuk, még nem tudom, milyen formában, mert új bizottsági ülést szerintem a nyár előtt nem tudunk összehozni. (*Révész Máriusz: Ebben a témában.*)

Arra kérem a jelenlévőket, hogy akiknek javaslata van, Péter, amit te kérsz tőlünk, hogy a TÁMOP legyen így, legyen úgy, Barbara, hogy a szakértői bizottságoknak legyen valódi korais tagja, és a védőnős várandós program induljon már el négy év után, ezeket legyetek kedvesek leírni nekem, ezt megbeszéljük és igyekszünk tolmácsolni azoknak, akiket ez illet.

Tehát jobb híján ezt tudom javasolni, állunk rendelkezésre, mérlegeljük ezeket, nem tudunk mindent, de amit ilyen jellegűnek gondolunk, azt megteesszük. Nyilván az ellenzék is azért van, hogy felvegye ezeket a javaslatokat és interpelláció, kérdés formájában ostromozza a kormányzatot. Szabad a választás, én is jelzem az ilyen jellegű nem ostromozó, hanem kooperatív együttműködési szándékunkat.

Keszei Sándor kért szót, majd Gloviczki Zoltán. Légy velünk kíméletes, Sándor, nagyon röviden, kérlek!

KESZEI SÁNDOR (Magyarországi Szülők Országos Egyesülete): Tulajdonképpen a szülők meg lettek védve, tehát nem kell olyan dolgokat mondanom.

Az országos szülői egyesületben 7 fogyatékos egyesület van, és nagyon érzékenyek erre a kérdésre, és a szülők is nagyon érzékenyek. Tehát azok a szülők, akiknek a gyerekei, hadd mondjam ezt a szót, nagyon nem szeretjük, mondjuk azt, hogy egészségestől eltérő gyerekek, azok nagyon érzékenyek az oktatás összes részére, többek között az egészséges gyerekek érdekében is fellépni. Tehát nekünk egy nagyon fontos bázis.

A minisztériumban a Közoktatás-politikai Tanács szülői oldalában is van egy fogyatékos egyesület, és van egy szülő, aki hét fogyatékos egyesületet képvisel. Tehát lehet hozzánk fordulni, illetve a Közoktatás-politikai Tanácshoz oktatási kérdésekben, mert azért ott szakemberek vannak.

Ami minket nagyon érint, és ezt már a minisztériumi képviselő is kimondta, a szülők és a gyerekek sértegetése, illetve inkább a gyerekek sértegetése, ez az SNI, a HH, és a HHH. Mindenképpen fel fogunk ezzel szemben lépni, itt elhangzott, hallottam legalább százszor ezeket a kifejezéseket. A minisztériumban nincs egyetlen olyan jogszabály, amibe bele lenne írva, hogy SNI, és az se, hogy HH, illetve HHH, mert ez annak idején ki lett véve. Ha néha találtunk egyet, akkor megkértük a minisztériumot, hogy vegyék ki. Tehát nem lehet a szülőket lerövidíteni három betűre, illetve két betűre, amúgy is az egész definíálni kellene az Oktatási Minisztériumban. Készül az új közoktatási törvény.

Tehát egyszerűen ez a mi legfontosabb kérdésünk, hogy nem akarjuk hallani ezeket. Ha mégis halljuk valahol, vagy ez leírásra kerül, fel fogunk lépni ezzel szemben. (*Zaj, közbeszólások.*) Ez a mi álláspontunk. Halottam itt a szakmaiságot, fel vagyunk készülve, pontosan tudjuk, hogy mi folyik a különböző szerveknél, a nevelési tanácsadóknál. Tehát pontosan nem erről akarunk beszélni, mert ezt hallottuk, és tudjuk, hogy miről van szó.

Gyorsan azért még annyit elmondok, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű egy vagyoni kategória, tehát a vagyoni helyzet és jövedelmi helyzet alapján különböztetik meg a tanulókat, a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők, akik hátrányos helyzetűek, a halmozottak pedig azok, akiknél nincs meg a szülőknek a 8 osztálya.

Tehát szeretnénk ezt is tisztázni. Még gyorsan annyit, hogy annak az ellenkezőjét mondom, mint amit Pósnán képviselő úr mondott, hogy nagyon sok helyen nem ismerik el a mentességet, sem az egyetemi felvételinél, sem az érettségénél. Mi azért harcolunk, nekünk ilyen panaszunk van, mert nem ismerik. Tehát pont az ellenkezőjét próbáljuk, tehát mind a kettő előfordul.

A másik, ami nekünk még egy fontos kérdés, hogy a gyerekeket hová irányították. Mi pedig azt mondjuk, hogy ami a legrosszabb, hogy magántanulóknak küldik azokat a gyerekeket, akiket nem akarnak az osztályban látni, és utána nem is kell nekik vizsgázni, átmehetnek nyugodtan az osztályokba, nem kell évfolyamot ismételniük, „ne is gyere be, csak szabaduljunk meg tőled”.

Tehát minket igazán a megbélyegzés zavar. Tehát azon kívül, hogy most szakmailag nagyon sokat tanultam, de azért tudnék még többet is beszélni, hogy mi van az egészségügyben, a gyermekvédelemben, mert ennél még sokkal rosszabb, mint amit most hallottunk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnézést, nem szeretnék már szót adni senkinek, mert ismerem a képviselőtársaimat, hogy csak a téma iránti udvariasság tartja itt az asztalnál őket. Tehát már fel kellett volna többünknek állni. Tehát többet ártunk, ha húzzuk a dolgot, mintha lezárjuk.

Még államtitkár úrnak adok szót.

DR. GLOVICZKI ZOLTÁN helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm azt a feldobott labdát, hogy most ne menjünk bele mindenbe, csak azt a két nyitott kaput szeretném megmutatni, amin nem kell döngölni, és azt hiszem, rengeteg kérdésre válaszol. Az egyik az a valóban a szakma különböző szervezetei által nagyon-nagyon régen szorgalmazott dolog, ami most a mi közoktatási törvénykoncepciónkban szerepel, hogy jöjjön létre egy egységes, központilag szabályozott, egyébként szakigazgatási szervként működő, tehát állami szervként működő szakértői hálózat. Ezt némileg összekapcsolva egyébként a nevelési tanácsadók rendszerével is, ami egy külön, nagyon bonyolult kérdés, ennek a kettőnek a viszonya, megfelelő protokollokkal és egy központi csúcsszervvel, ami egy szakmai irányító lenne. Aki itt ül, szerintem mindenki tudja, hogy körülbelül miről van szó.

A másik ilyen nyitott kapu, az, amit Osztolykán Ágnes képviselő asszony feszegetett, hogy valóban egy nagyon fontos törekvés, amiben mi is igyekszünk megfeszülni, hogy nagyon világos különbséget tegyünk az SNI, a BTM, hátrányos helyzet, esetlegesen halmozottan hátrányos helyzet szerint. Sőt, hozzátevé ehhez a nemzetközi pszichológiai szakma által idesorolt tehetség fogalmat is. Így ezt a négyet körülbelül a különleges bánásmódot igénylő gyermekek kalapja alá véve, de szigorúan szakmailag elkülönítve.

Tehát ezzel kapcsolatban nálam is lehet kopogtatni, érdeklődni és segíteni, amit köszönök szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A napirendi pontot ezzel félbehagyom, nem lezárom. Aáry-Tamás Lajosnak köszönjük az elhatározást, hogy akkor ezt fogja vizsgálni, mármint szeptembertől. *(Dr. Aáry-Tamás Lajos: A jövő hónaptól.)* Ez önmagában egy jó dolog.

Nem udvariassági megjegyzés volt, hogy kérem, juttassátok el hozzám, mert itt nincs mód arra, hogy egy-egy részletet operatíván végigvigyünk. Most el kell indítani, levelezgetünk, válaszolgatunk egymásnak és valami csak történik a végén.

Mindenkinek köszönöm a részvételt, azt, hogy ilyen kitartóan itt voltatok fél hétig, az az elkötelezettség jele a szememben.

Egyebek

Az egyebek napirendi pont a harmadik. Jövő héten vagy két hét múlva, pontosan nem tudom, hogy mikor fogjuk tárgyalni a Jobbik javaslatát, ami az oktatási ingatlanok forgalomképességéről, illetve az iskolabezárási moratóriumról szól. Hasonló tárgyú beadványa van az LMP-nek az iskolabezárási moratóriumhoz, ez az Iskolamentő Alap.

Én idekapcsolnám azokat a beadványokat, amelyeket eljuttatott hozzánk Keszei Sándor, illetve Révész Máriusz egészen pontosan, mert ő vette át szombaton személyesen a petíciókat. Tehát néhány iskola átszervezése miatt felháborodását kifejező szülő, ez több száz embert jelent, kérte a bizottságunkat, hogy ezeket az ügyeket vitassa meg.

Mi nem vagyunk az önkormányzati iskolafenntartóknak főnökei, de magukat a konkrét ügyeket ettől még áttekinthetjük, megvitathatjuk. Mivel a három kérdés erősen összefügg, mind az LMP javaslata, mind a Jobbiké, mind a konkrét iskolabezárásokat, illetve átszervezéseket kifogásoló petíciók, én ezt egy napon venném tárgyalásba. Hogy mikor, erről értesítés lesz, hogy most a jövő héten vagy az azt követő héten, de rövid időn belül, már csak azért is, mert ezek az átszervezések most aktuálisak, most történnek.

Ennyit tudtam az egyebek napirendben bejelenteni. Révész Máriusz!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Valóban úgy érkeztem ide szombaton, fél háromkor, hogy átveszem a bonyhádiak petícióját, úgyhogy egy kicsit meglepetéssel érintett ehhez képest, hogy 7 vagy 8 iskolából voltak a szülők a szülői egyesület által ideszervezve.

Ezért átvettem az oktatási bizottság nevében a petíciókat. Annyit szeretnék kérni elnök úrtól, hogy ezeket a petíciókat, amelyeket írásban megkaptam, a bizottság tagjainak juttassa el, illetve ezek fénymásolatát. Ezt a petíciók átvételekor egyébként meg is ígértem az ott lévő iskolák képviselőinek, és én is támogatom azt az indítványt, hogy az LMP és a Jobbik javaslatával egy időben néhány szót váltsunk ezeknek az iskoláknak a beadványairól is.

ELNÖK: Parancsolj!

CZEIZEL BARBARA, a Budapesti Korai Fejlesztő Központ vezetője: Szeretném megköszönni a szakma nevében, hogy megtörtént ez az esemény, és tényleg értő figyelemmel és azt hiszem, érzékenyítéssel kísérték nyomon, amit próbáltunk elmondani, mert ez egy nagyon nagy dolog. Tényleg, aki tudja és csinálja, az pontosan tudja, hogy húsz éve nem történt meg ez a fajta együttgondolkodás, és szerintem ez nagyon nagy mérföldkő. Köszönöm szépen a szakma nevében.

ELNÖK: Ezt dicséretnek vesszük és jólesik. Még egy bejelentenivaló van, hogy csütörtökön este kezdődik az Európai Parlamentek oktatási bizottságainak a találkozója itt, Budapesten, a bizottságok az elnökeiken keresztül képviseltetik magukat, kivéve a budapestieket, akik teljes létszámban meg vannak hívva. A meghívót mindenki kézhez vette, a program este kezdődik, pénteken folytatódik. *(Kucsák László: Be kell jelentkezni?)* Talán

jelezzétek azért, hogy jöttök-e vagy sem. Pénteken 9-kor a Felsőházi teremben lesz egy szakmai konferencia, a csütörtök este inkább csak baráti, protokolláris, kevésbé szakmai.

Réthelyi miniszter úr is a vendégünk lesz péntek reggel, a téma a mobilitás, diákhitel, felsőoktatás, finanszírozás, tehát manapság nálunk is aktuális kérdések, de mindenütt Európában azok. Így aztán egy izgalmas és érdekes beszélgetésre számíthatunk pénteken.

Van-e egyéb? *(Nincs jelzés.)* Nincs. Mindenkinek köszönöm a részvételt, az ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 18 óra 40 perc)

Pokorni Zoltán
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Pavlászky Éva